
***Raport z badań ankietowych przeprowadzonych
wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
w Rudzie Śląskiej***

- badania przeprowadzone we wrześniu i październiku 2007r. -

Opracował
dr Rafał Muster
Koordynator projektu
„Diagnoza kierunków rozwoju
rynku pracy w Rudzie Śląskiej”

Projekt badawczy „**Diagnoza kierunków rozwoju rynku pracy w Rudzie Śląskiej**” finansowany jest ze środków EFS i realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej w okresie od 01.01.2007 r. do 31.03.2008 r. w ramach: Priorytetu I „Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej” Działanie 1.1 „Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy” Schemat b) „Rozwój oferty usług instytucji rynku pracy”

Ruda Śląska, listopad 2007r.

Spis treści	str.
I. Wstęp.....	3
II. Społeczno-demograficzne cechy osób badanych.....	4
III. Analiza zebranego materiału empirycznego.....	9
IV. Zakończenie.....	45
V. Spis tabel i wykresów.....	49
VI. Aneks – kwestionariusz ankiety użyty w badaniach.....	51

I. Wstęp

W styczniu 2007r. służby zatrudnienia Powiatowego Urzędu Pracy z Rudy Śląskiej przystąpiły do realizacji projektu badawczego „**Diagnoza kierunków rozwoju rynku pracy w Rudzie Śląskiej**” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Działanie 1.1 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich).

Zasadniczym celem badań jest sporządzenie kompleksowej charakterystyki lokalnego rynku pracy oraz zdiagnozowanie zachodzących na nim procesów.

Metodologia badań rynku pracy w Rudzie Śląskiej zakłada dotarcie do czterech różnych grup respondentów. Po pierwsze – do uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, po drugie – do bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym Powiatowym Urzędzie Pracy, po trzecie – do pracodawców i wreszcie po czwarte – do osób pracujących na lokalnym rynku pracy. Analizy przeprowadzone wśród uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne oraz bezrobotnych będą miały charakter badań całościowych. Natomiast badania przeprowadzone wśród pracodawców oraz pracujących zostaną zrealizowane na reprezentatywnych próbach.

Projekt badawczy (realizowany od stycznia 2007r. do marca 2008r.) zakłada dwukrotne przeprowadzenie badań wśród uczniów, pracodawców oraz pracujących. Materiał empiryczny gromadzony jest w oparciu o technikę wywiadu, bądź ankiety przez 20 młodych osób, odbywających staż w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej. Partnerami w tym zakrojonym na tak szeroką skalę przedsięwzięciu są: Miejski Zakład Obsługi Placówek Oświatowych, Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor”, Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości oraz Śląski Park Przemysłowy.

Niniejszy raport jest sprawozdaniem z drugiego etapu badań ankietowych - przeprowadzonych na populacji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Na początku 2007r. (w okresie od 22.01. do 09.02.2007r.) badaniami objęto 1143 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Natomiast w okresie od 17.09 do 15.10.2007r. w badaniach ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów wzięło udział 1002 osoby kończące naukę w szkołach ponadgimnazjalnych.

Przeankietowanych zatem zostało – podobnie jak we wcześniejszych badaniach - ponad 90% populacji kończących szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej.

Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne są istotnym segmentem rynku pracy – to właśnie młodzi ludzie kończący szkoły zawodowe i średnie wchodzi na rynek pracy. Nawet w przypadku podejmowania dalszej nauki niejednokrotnie poszukują zatrudnienia.

Celem badań było poznanie, jakie plany na przyszłość mają osoby opuszczające mury szkół ponadgimnazjalnych, zidentyfikowanie poziomu kompetencji cywilizacyjnych u młodych osób wchodzących na rynek pracy (m.in. odsetek znających co najmniej jeden język obcy, obsługujących komputer, korzystających z Internetu, posiadających prawo jazdy kat. „B”) oraz – poznanie czynników wpływających na posiadanie owych kompetencji.

Badania miały również dać odpowiedź na pytania o ewentualne strategie postępowania młodych osób w przypadku braku pracy, a także zidentyfikować kwalifikacje, które zdaniem ankietowanych w szczególności liczą się dla pracodawców z Rudy Śląskiej.

W powtórzonych we wrześniu i październiku badaniach wśród uczniów dodatkowo pytano również o ewentualny rodzaj pracy, jaki mogliby wykonywać uczniowie w ramach wolontariatu oraz o poziom nasycenia (obecności) w swoich dzielnicach określonych usług (np. fryzjerskie, kosmetyczne, krawieckie, odnowa biologiczna, i inne).

II. Społeczno-demograficzne cechy osób badanych

Badania na populacji 1002 uczniów 11 szkół ponadgimnazjalnych – jak zaznaczono wcześniej - przeprowadzono we wrześniu i październiku 2007r. W tabeli nr 1 przedstawiono wykaz szkół, w których odbywały się badania oraz zestawienie ilościowe przeankietowanych uczniów.

Tabela 1		
Szkoły do których uczęszczają ankietowani uczniowie		
Szkoła	N	%
ZSP NR 6	159	15,87
ZSP NR 2	155	15,47
III LO	109	10,88
ZSP NR 1	109	10,88
ZSO NR 2	107	10,68
ZSP NR 5	90	8,98
ZSP NR 3	83	8,28
ZSO NR 1	60	5,99
ZSOiP NR 4	57	5,69
ZSP NR 4	47	4,69
I LO	26	2,59
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Niemal 64% uczniów biorących udział w badaniach uczęszczało do 5 szkół ponadgimnazjalnych w Rudzie Śląskiej: ZSP nr 6, ZSP nr 2, III LO, ZSP nr 1 i ZSO nr 2.

Kolejną ważną zmienną, opisującą strukturę badanych jest ich charakterystyka w oparciu o kryterium wieku (tabela nr 2). Okazało się, że wyraźnie dominowali uczniowie mający 18 i 19 lat. Młodzież ta stanowiła łącznie niemal 84% ogółu respondentów.

Tabela 2		
Wiek ankietowanych		
Wiek (w latach)	N	%
16	10	1
17	53	5,29
18	452	45,11
19	387	38,62
20	58	5,79
21	7	0,7
22	0	0
23	2	0,2
24	1	0,1
25	2	0,2
brak odpowiedzi	30	2,99
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Wśród ankietowanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych z Rudy Śląskiej – biorąc pod uwagę kryterium płci - przeważały kobiety (tabela nr 3), które stanowiły 55,79% ogółu respondentów (tabela nr 3).

Tabela 3		
Płeć ankietowanych		
Płeć	N	%
kobieta	559	55,79
mężczyzna	429	42,81
Brak odpowiedzi	14	1,4
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Ankietowani proszeni byli również o podanie poziomu wykształcenia swoich rodziców (tabele nr 4 i 5). Te pytania metryczkowe zadano w celu skorelowania dwóch zmiennych: poziomu wykształcenia rodziców badanych uczniów z deklaracjami chęci dalszej nauki u respondentów. Przyjęto hipotezę: im wyższy poziom wykształcenia rodziców osób badanych, tym większy odsetek uczniów deklaruje chęć dalszej nauki. Hipoteza ta została zweryfikowana pozytywnie.

Badania empiryczne wykazały, że w przeważającej części (niemal 44%) w populacji ankietowanych przeważali uczniowie, których ojcowie mają wykształcenie co najwyżej zasadnicze zawodowe (tabela 4). W przypadku formalnego wykształcenia matek badanych uczniów (tabela 5) odsetek ten był niższy i wyniósł 37,22%.

Tabela 4		
Poziom wykształcenia ojców osób ankietowanych		
wykształcenie	N	%
niepełne podstawowe/ niepełne gimnazjalne	6	0,6
podstawowe/ gimnazjalne	90	8,98
zasadnicze zawodowe	344	34,33
średnie ogólne	98	9,78
średnie techniczne	256	25,55
policealne	16	1,6
wyższe zawodowe	39	3,89
wyższe magisterskie	42	4,19
nie wiem	54	5,39
inne	17	1,7
Brak odpowiedzi	40	3,99
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Tabela 5		
Poziom wykształcenia matek osób ankietowanych		
wykształcenie	N	%
niepełne podstawowe/ niepełne gimnazjalne	5	0,5
podstawowe/ gimnazjalne	26	2,59
zasadnicze zawodowe	342	34,13
średnie ogólne	180	17,96
średnie techniczne	146	14,57
Policealne	66	6,59
wyższe zawodowe	45	4,49
wyższe magisterskie	94	9,38
nie wiem	52	5,19
Inne	5	0,5
brak odpowiedzi	41	4,09
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Analiza empiryczna wykazała, że matki są lepiej wykształcone niż ojcowie ankietowanych uczniów. Nieco ponad 8% badanych uczniów zaznaczyło, że ich ojcowie legitymują się wykształceniem wyższym (suma wskazań wyższe zawodowe i wyższe magisterskie). Podczas gdy odsetek uczniów, którzy stwierdzili, że ich matki legitymują się dyplomem ukończenia wyższej uczelni wyniósł 13,9%.

Uczniowie częściej wskazywali także na to, że ich matki mają wykształcenie średnie.

Badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych zapytano także o dochody netto przypadające na członka ich rodziny. Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano w tabeli nr 6.

Tabela 6		
Wysokość miesięcznych dochodów netto na członka rodziny w gospodarstwach ankietowanych		
dochody	N	%
do 400 zł	96	9,58
401-800	210	20,96
801-1200	87	8,68
1201-1600	40	3,99
1601-2000	38	3,79
pow. 2000	64	6,39
brak odpowiedzi	467	46,61
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Niemal połowa badanych (46,6%) nie podała poziomu osiągniętych dochodów w ich rodzinach. Dla co piątego ucznia poziom tych dochodów kształtuje się na poziomie 401-800 zł „na rękę”. Dla 9,58% respondentów poziom osiągniętych dochodów nie przekracza 400 zł netto. Natomiast w rodzinach ok. 10% respondentów poziom dochodów na osobę przekracza 1600 zł (w tym dla 6,39% jest wyższy od 2000 zł).

Badania wykazały, że członkowie najbliższych rodzin 320 uczniów (31,94% badanych) są osobami pozostającymi bez pracy – patrz tabele nr 7 i 8. Na potrzeby badań do członków najbliższej rodziny zaliczono ojca, matkę, brata lub siostrę.

Tabela 7		
Podział ankietowanych ze względu na to, czy najbliżsi członkowie ich rodzin są osobami bezrobotnymi		
wskazania	N	%
tak*	320	31,94
nie	618	61,68
brak odpowiedzi	64	6,39
Suma	1002	100

Uwaga: część respondentów do osób bezrobotnych zaliczyła również tych członków najbliższej rodziny, którzy nie figurują w oficjalnych statystykach jako bezrobotni. Wskazywano także te osoby, które nie wykonują pracy zawodowej.

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

U przeważającej części uczniów, którzy wykazywali, iż w ich rodzinach znajdują się bezrobotni takimi osobami były matki (21,6%), a w następnej kolejności – siostry (5,4%), ojcowie (4,8%) i bracia (3,5%).

Tabela 8			
Członkowie najbliższej rodziny osób ankietowanych będący bezrobotnymi			
wskazania	ilość	%	% ogółu
ojciec	48	13,3	4,8
matka	216	59,83	21,6
brat	35	9,7	3,5
siostra	54	14,96	5,4
brak odpowiedzi	8	2,22	0,8
Suma	361	100	36,1

Uwaga: niektórzy ankietowani wskazywali na kilka osób z ich najbliższej rodziny, które są bezrobotnymi

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Zaobserwowano bardzo dużą różnicę pomiędzy ilością uczniów, którzy wskazywali, że bez pracy jest ich matka (216 wskazań), a ilością uczniów zaznaczających, iż bez zatrudnienia pozostaje ich ojciec (48 wskazań).

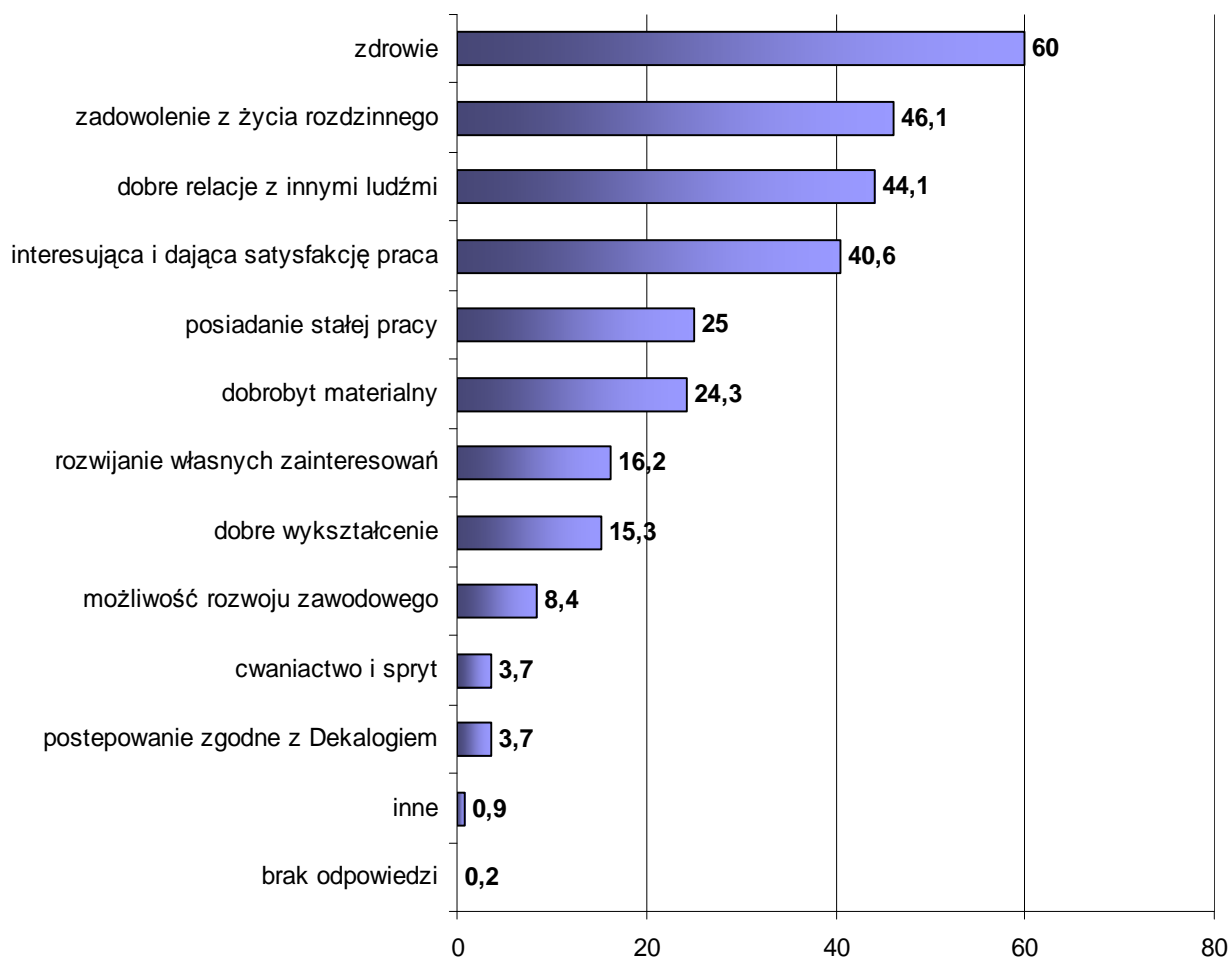
Wyraźna nadreprezentacja kobiet przebywających w bezrobociu lub niepracujących zawodowo może świadczyć o tym, że na lokalnym rynku pracy zdecydowanie częściej pojawiają się oferty zatrudnienia w zawodach typowo męskich. Innym powodem takiego stanu rzeczy – pomimo lepszego wykształcenia kobiet od mężczyzn – może być tradycyjny model rodziny w znacznej części ankietowanych. W rodzinach tych kobiety zajmując się domem nie podejmują pracy zawodowej. Taki model rodziny częściej spotykamy w gminach zdominowanych przez przemysł ciężki – a w szczególności górnictwo.

III. Analiza zebranego materiału empirycznego

Jednym z pierwszych pytań kwestionariuszowych było pytanie o to, co jest ważne w życiu człowieka. Pytanie to miało z jednej strony zachęcić uczniów do odpowiedzi na pozostałe pytania kwestionariuszowe, a z drugiej natomiast strony zespołowi badawczemu zależało na próbie identyfikacji systemu wartości młodych osób, a w szczególności – na poznaniu, jaką rolę w tym systemie odgrywa praca. Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano na wykresie nr 1.

W świetle przeprowadzonych badań empirycznych okazało się, iż na pierwszym miejscu w systemie wartości uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne znalazło się *zdrowie*. Cechę tą wskazało 60% ankietowanych.

Wykres nr 1
Cechy ważne w życiu człowieka (w %)

Uwaga: procenty nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani maksymalnie mogli wybrać trzy odpowiedzi.

Do kategorii „inne” zaliczono: miłość (5), przyjaciele (1), rozrywka (1), sport (1), zaspokajanie potrzeb (1).

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Na drugim miejscu (46,1% wskazań) znalazło się *zadowolenie z życia rodzinnego*, a tuż za tym: *dobrze relacje z innymi ludźmi* (44,1%) oraz *interesująca i dająca satysfakcję praca* (40,6%). Na piątej pozycji w tym swoistym rankingu pojawiło się *posiadanie stałej pracy* (25%).

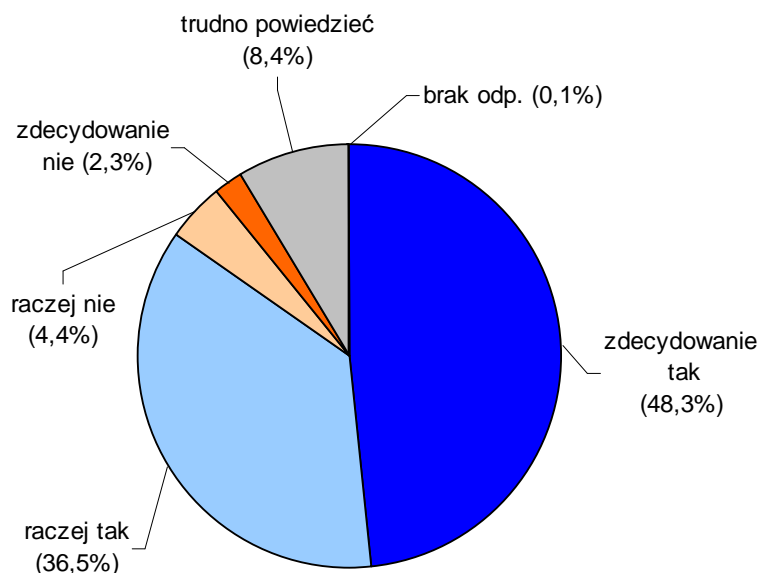
Ponownie okazało się, iż ankietowana młodzież ponad pewne, stałe miejsce zatrudnienia przedkłada taką pracę, która daje subiektywne poczucie satysfakcji. W opiniach młodych osób praktycznie w ogóle nie jest ważne w życiu człowieka *cwaniactwo i spryt* (3,7%), czy też *postępowanie zgodne z Dekalogiem* (3,7%). Tak mały odsetek wskazujących na to, iż postępowanie zgodne z Dekalogiem jest czymś istotnym w życiu człowieka najprawdopodobniej wynika z utożsamiania Dekalogu przez badanych z instytucją kościoła oraz z pragmatyzmu młodych osób w podejściu

do systemu wartości. Wybierają przede wszystkim te cechy, które mogą być instrumentem realizacji konkretnych celów.

W ankiecie pytano także uczniów o ewentualne sposoby radzenia sobie z sytuacją pozostawania bez pracy. Optymistyczny jest fakt, że na pytanie: *Czy zgadza się Pani/ Pan ze stwierdzeniem, że lepiej podjąć jakąkolwiek pracę niż być bezrobotnym?* twierdząco odpowiedziała zdecydowana większość badanych – bo niemal 85% ankietowanych.

Wykres nr 2

Rozkład odpowiedzi na pytanie: *Czy lepiej podjąć jakąkolwiek pracę niż być bezrobotnym?*

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Zgadzanie się z stwierdzeniem, że *lepiej podjąć jakąkolwiek pracę niż być bezrobotnym* może świadczyć o tym, iż uczniowie (aktualnie, bądź w przyszłości) – w przypadku braku pracy będą w stanie przyjąć oferowane zatrudnienie poniżej swoich kwalifikacji. Z jednej strony osoby takie będą wykonywać określoną pracę, zarabiać pieniądze, nabywać doświadczenie zawodowe, ale z drugiej mogą odczuwać frustrację w związku z niewykorzystaniem kompetencji nabytych w szkole, czy później - na studiach.

Jedynie 6,7% ankietowanych uczniów nie zgodziło się z powyższym stwierdzeniem i było odmiennego zdania (suma odpowiedzi raczej nie i zdecydowanie nie). Bliższa analiza zebranego materiału empirycznego – podobnie jak w poprzednich badaniach - wykazała, że osoby te w większości wywodziły się z rodzin o niższym poziomie dochodów. Można przypuszczać, że w znaczącej części rodzice, bądź opiekunowie tych młodych osób korzystają ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej. To uczy zachowań biernych, nie stymuluje do podejmowania działań aktywnych na rynku pracy.

Ankietowanym zadano także pytanie o strategię podejmowanych działań w przypadku braku pracy – patrz tabela nr 9 i wykres nr 3.

Tabela 9												
Akceptowane sposoby postępowania ankietowanych w przypadku braku pracy												
Sposoby działania	Wskazania											
	zdecydowanie tak		raczej tak		raczej nie		zdecydowanie nie		trudno powiedzieć		brak odpowiedzi	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zmienił(a)bym zawód	94	9,4	372	37,2	319	31,9	51	5,1	141	14,1	25	2,5
Założył(a)bym własną firmę	79	7,9	307	30,7	314	31,4	61	6,1	218	21,8	23	2,3
Wziąłabym/ wziąłbym taką pracę jaka jest	116	11,6	456	45,6	240	24,0	61	6,1	104	10,4	25	2,5
Starł(a)bym się podjąć pracę w innej miejscowości	178	17,8	537	53,7	165	16,5	28	2,8	70	7,0	24	2,4
Starł(a)bym się wyjechać do pracy za granicę	237	23,7	332	33,2	210	21,0	75	7,5	128	12,8	20	2,0
Zarejestrował(a)bym się jako bezrobotny	263	26,3	387	38,7	180	18,0	55	5,5	91	9,1	26	2,6
Nie wiem, bo nie widzę żadnych możliwości	11	1,1	18	1,8	149	14,9	522	52,2	228	22,8	74	7,4

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

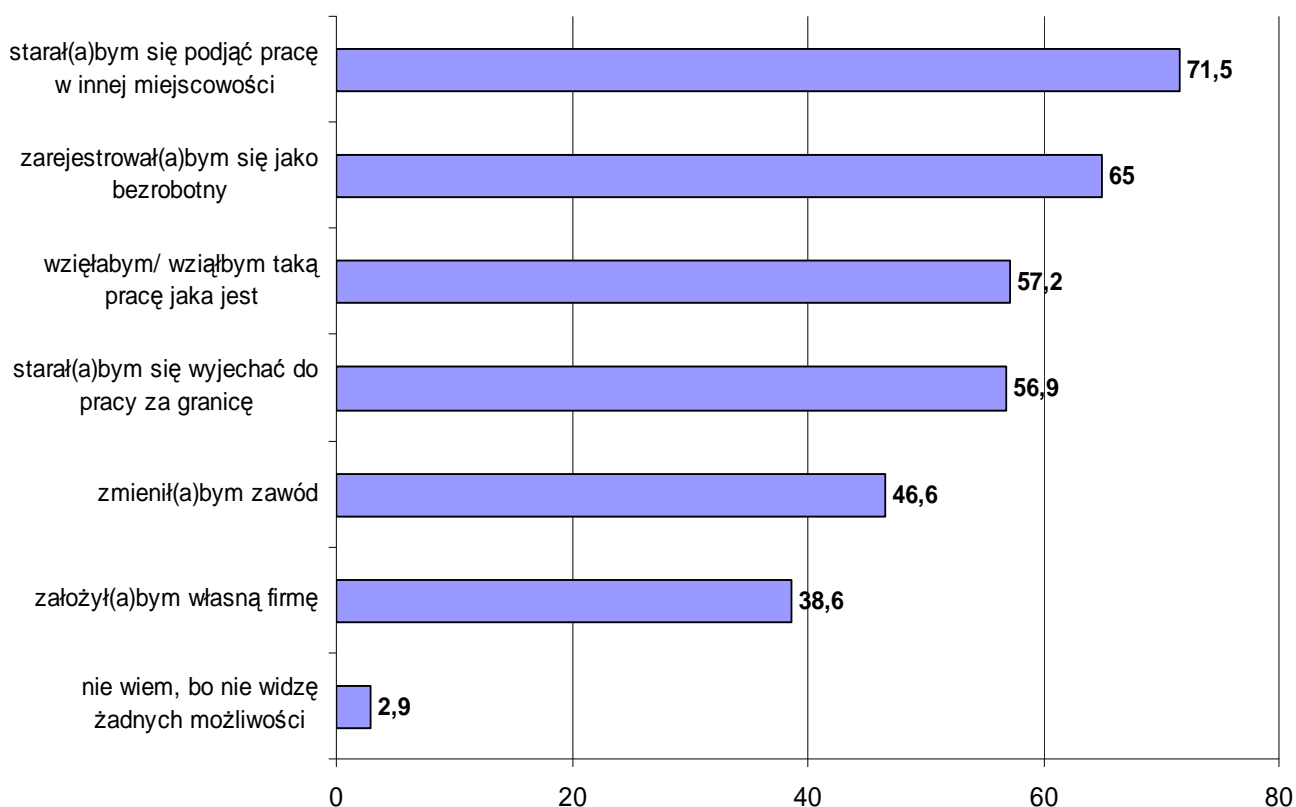
Badani uczniowie ustosunkowywali się do siedmiu stwierdzeń, mówiących o różnych sposobach postępowania w przypadku braku pracy. Respondenci zaznaczali, czy w tej sytuacji rozważaliby: zmianę zawodu, założenie własnej firmy, podjęcie pracy poniżej swoich kwalifikacji, podjęcie pracy w innej miejscowości w

kraju lub poza jego granicami, czy wreszcie - rejestrację w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna. Młodzież ustosunkowywała się (poprzez akceptację, bądź brak akceptacji) także do stwierdzenia mówiącego, że w przypadku braku pracy nie widzą dla siebie żadnych możliwości.

Na kolejnym wykresie (nr 3) przedstawiono ranking uzyskanych odpowiedzi będących sumą wskazań: zdecydowanie tak i raczej tak.

Wykres nr 3

Akceptacja określonych działań uczniów w przypadku braku pracy (w %)

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Jak wykazały badania ankietowe, młodzi mieszkańcy Rudy Śląskiej w przypadku ewentualnego braku pracy w pierwszej kolejności deklarują chęć podjęcia pracy w innej miejscowości w kraju. Na każdych 100 ankietowanych w ten sposób zachowałoby się niemal 72 osoby. Świadczy to o sporym potencjale mobilności przestrzennej młodych mieszkańców Rudy Śląskiej. Od kilku lat jednym z bardziej znaczących problemów społecznych w Rudzie Śląskiej jest ujemne saldo migracji. Problem będzie ulegał pogłębieniu, jeżeli młode osoby nie będą mogły znaleźć odpowiedniej pracy na lokalnym rynku pracy.

65% ankietowanych stwierdziło, że w przypadku problemów ze znalezieniem pracy zarejestrowałoby się jako osoby bezrobotne. Można przypuszczać, że powodem ich rejestracji byłaby przede wszystkim chęć skorzystania z możliwości udziału w programach aktywizujących, realizowanych przez rudzki urząd pracy – m.in. w stażach, pracach interwencyjnych, czy szkoleniach. Tak duży odsetek młodych osób rozważających możliwość rejestracji w urzędzie pracy może jednocześnie być wskaźnikiem bardzo dobrego wizerunku służb zatrudnienia z Rudy Śląskiej na lokalnym rynku pracy i ich wysokiej skuteczności w podejmowanych działaniach na rzecz ograniczania problemu bezrobocia.

Stosunkowo wysoki odsetek (ok. 57,2%) uczniów zgodził się ze stwierdzeniem, że wzięliby taką pracę, jaką udałoby im się znaleźć – nawet poniżej posiadanych kwalifikacji.

W tym swoistego rodzaju rankingu na czwartej pozycji znalazła się chęć wyjazdu za granicę w celu poszukiwania pracy. Tego typu zachowanie uzyskało akceptację 56,9% ankietowanych uczniów. Nieco mniejszym zainteresowaniem wśród młodych osób wchodzących na rynek pracy w sytuacji braku pracy cieszyła się możliwość zmiany zawodu (46,6%) oraz założenie własnej firmy (38,6%). Wiąże się to najprawdopodobniej z tym, że uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne – o ile nabyli określony zawód w procesie kształcenia – w pierwszej kolejności będą szukać pracy właśnie w wyuczonym zawodzie.

Jedynie niespełna 3% uczniów zgodziło się ze stwierdzeniem, że nie wiedzą, co by zrobili w sytuacji problemów ze znalezieniem pracy, gdyż nie widzą dla siebie żadnych możliwości. Bliższa analiza materiału empirycznego wykazała, że w większości osoby te pochodzą z rodzin o niskich dochodach oraz niskim poziomie wykształcenia ich rodziców.

Przy pomocy kolejnego pytania ankietowego chciano zidentyfikować plany na najbliższą przyszłość u uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej. Szczegółowe odpowiedzi respondentów zaprezentowano na wykresie nr 4. Analiza empiryczna zebranego materiału empirycznego wykazała, że dalsze plany uczniów związane są przede wszystkim z chęcią:

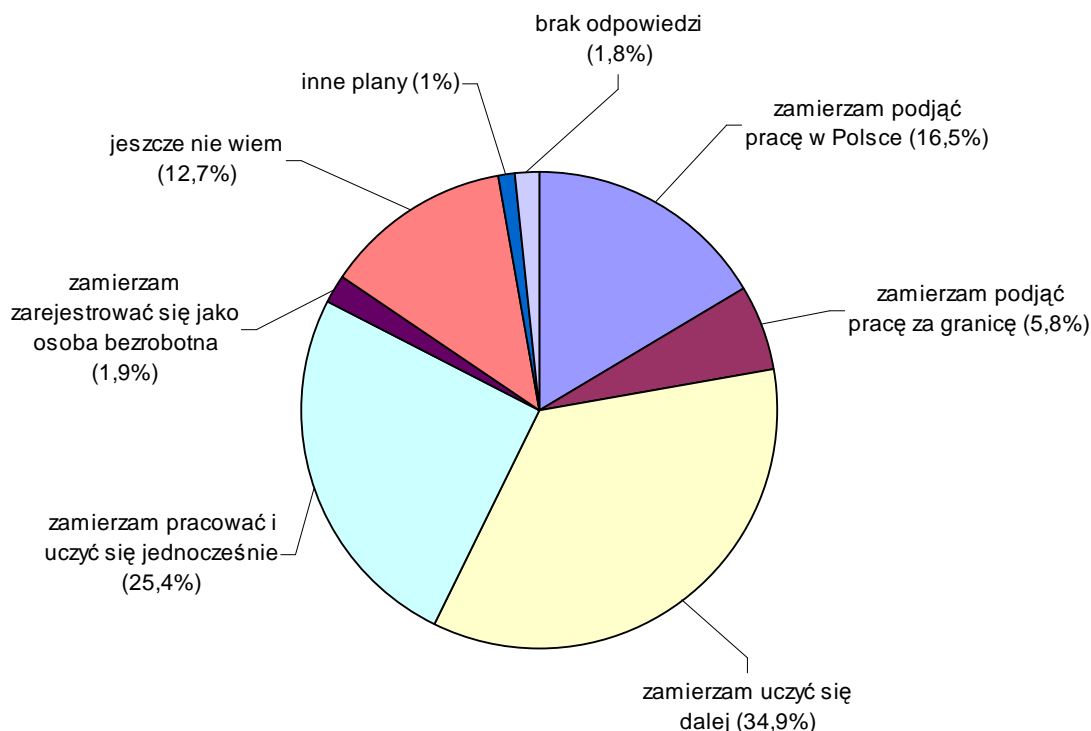
- dalszej nauki (34,9%),
- dalszej nauki przy jednoczesnym podjęciu pracy (25,4%),
- podjęcia pracy w Polsce (16,5%),
- podjęcia pracy poza granicami kraju (5,8%).

Stosunkowo niedużo osób (12,7%) w momencie prowadzenia badań ankietowych nie miało jeszcze sprecyzowanych planów na przyszłość. Jedynie niespełna 2% ankietowanych miało zamiar po szkole od razu zarejestrować się jako osoby bezrobotne. Oczywiście były to jedynie pewne deklaracje młodych uczniów, które z pewnością w wielu przypadkach ulegną zmianie – np. w zależności od uzyskanych ocen na maturze, czy – w dalszej kolejności – od wyniku egzaminu na studia.

Wśród osób, które rozważają możliwość dalszej nauki – biorąc pod uwagę kryterium płci – podobnie, jak w poprzednim badaniu - przeważały kobiety. Ważnymi czynnikami wpływającymi na podjęcie decyzji o dalszej nauce okazały: poziom wykształcenia rodziców badanych uczniów oraz uzyskiwane dochody. Wyższy poziom wykształcenia formalnego i wyższe dochody w rodzinach uczniów przekładają się na częstszy wybór dalszej edukacji po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej (bez jednoczesnego podejmowania pracy). Z reguły wyższe wykształcenie formalne rodziców przekłada się na lepszy poziom uzyskiwanych dochodów. Młode osoby pochodzące z takich rodzin zdecydowane częściej podejmują dalszą naukę niż osoby, których rodzice legitymują się niższym poziomem wykształcenia. Procesy zachodzące w tym aspekcie w Rudzie Śląskiej są zbliżone do trendów ogólnopolskich. Mamy w tym przypadku do czynienia z procesem odtwarzania się struktury społecznej. Aspiracje edukacyjne młodzieży, której rodzice mają wykształcenie co najwyżej zasadnicze zawodowe są o wiele niższe w porównaniu z tymi, które reprezentują osoby pochodzące z rodzin inteligenckich.

Wykres nr 4

Przyszłe plany osób kończących szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Łącznie niemal 42% badanych rozważa możliwość podjęcia pracy w Polsce (suma odpowiedzi *zamierzam podjąć pracę w Polsce* i *zamierzam pracować i uczyć się jednocześnie*). Poniżej zaprezentowano rankingowe zestawienie zawodów, w jakich absolwenci z Rudy Śląskiej chcieliby podjąć pracę w Polsce po ukończeniu nauki w szkole ponadgimnazjalnej.

Zawody/ specjalności	N
Fryzjer	47
kucharz	30
sprzedawca, handlowiec	29
budowlaniec	23
nauczyciel, pedagog,	21
ekonomista, bankier, księgowy	17
mechanik samochodowy	14

informatyk, grafik komputerowy	14
rehabilitant, masażysta	13
elektryk	13
Górnik	12
policjant, strażnik miejski	11
Kelner	10
hotelarz	8
technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych	5
kosmetyczka, wizażystka	5
Kierowca	5
hostessa	4
Pracownik biurowy	4
architekt	3
geodeta	3
piekarz	3
Inne	53
brak odpowiedzi	93

Uwaga: w tabeli zaprezentowano te zawody/ specjalności, które były wskazane przez co najmniej trzech uczniów. Niektórzy uczniowie podawali po kilka zawodów/ specjalności.

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Do jednych z najczęściej wskazywanych zawodów, w których uczniowie ze szkół z Rudy Śląskiej chcieliby podjąć pracę po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej zaliczono następujące zawody/ specjalności: fryzjer, kucharz, sprzedawca, handlowiec oraz budowlaniec.

Dalsze miejsca w tym swoistego rodzaju zestawieniu rankingowym zajęli: nauczyciel, ekonomista, mechanik samochodowy i informatyk.

Badani także zaznaczali także, przedstawiciele których zawodów mają w ich subiektywnym odczuciu aktualnie największe szanse na podjęcie zatrudnienia w Rudzie Śląskiej. Tabela nr 11 przedstawia szczegółowe wskazania respondentów.

Tabela 11	
Zawody/ specjalności, w których w opiniach uczniów najłatwiej podjąć pracę w Rudzie Śląskiej	
Zawód/ specjalność	N
Przedstawiciele zawodów budowlanych	290
sprzedawca, kasjer	197
informatyk, programista, grafik komputerowy	166
Fryzjer	112
Górnik	109
Lekarz	91
kucharz, pomoc kuchenna, gastronom, intendent,	86
Przedstawiciel handlowy	77
elektronik, elektryk, elektromonter,	70

nauczyciel, pedagog	70
kierowca	61
pracownik ochrony, policjant, strażnik miejski	54
mechanik/blacharz samochodowy	51
ekonomista	48
piekarz, cukiernik	45
Księgowy,	38
barman, kelner	37
kosmetyczka	28
tokarz	28
pracownik biurowy,	27
spawacz	24
Inżynier (bez wskazania specjalności)	23
geodeta, geolog	21
prawnik, adwokat	19
sprzątaczką	19
ślusarz, stolarz	17
architekt	16
pracownik fizyczny	15
fizjoterapeuta, masażysta, rehabilitant,	14
pielęgniarka	12
Specjalista ds. logistyki	12
farmaceuta	11
hutnik	11
krawiec, szwaczka, szewc, krojczy	11
operator wózków widłowych	11
stomatolog	10
hydraulik	10
Pracownik telemarketingu	10
automatyk	9
Specjalista ds. ochrony środowiska	9
psycholog	9
pracownik socjalny	6
menadżer	5
biotechnolog	5
pracownik hotelu	5
magazynier	4
malarz, technik robót wykończeniowych	4
sekretarka	3
stróż, dozorca	2
inne	154

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Największe szanse w opiniach ankietowanych uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne na podjęcie pracy w Rudzie Śląskiej mają: przedstawiciele zawodów budowlanych, sprzedawcy, informatycy, fryzjerzy i górnicy. Zawody te zostały wskazane łącznie przez ok. 87% populacji badanych. Uczniowie przez pryzmat tych zawodów postrzegają specyfikę rynku pracy w Rudzie Śląskiej. Lokalny rynek pracy oceniają, że jest zdominowany – w zakresie generowania miejsc pracy –

przez przemysł ciężki oraz sektor usług, które można wykonywać mając stosunkowo niskie kompetencje kwalifikacyjne (sprzedawca, fryzjer). Wśród najczęściej wymienianych zawodów, w których aktualnie można dostać pracę na terenie Rudy Śląskiej wskazywano także na informatyka, programistę, grafika komputerowego (N=166). Jednakże analiza ofert pracy, które zgłaszane są na lokalnym rynku pracy przez pracodawców świadczy o ich znikomej ilości.

Analiza empiryczna wykazała także, iż prawie 35% ankietowanych zamierza po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej podjąć dalszą naukę w trybie dziennym. Kolejna tabela obrazuje wskazania osób kończących szkoły ponadgimnazjale dotyczące dalszego kierunku kształcenia.

Tabela 12		
Zawody/ specjalności, w których dalszą naukę zamierzają podjąć uczniowie deklarujący jedynie dalsze kształcenie		
Zawody/ specjalności	N	%
Nauczyciel (bez wskazania przedmiotu), pedagog	32	9,14
lekarz	28	8
ekonomia, bankowość, finanse, księgowość	23	6,57
Nauczyciel j. obcego, tłumacz	16	4,57
prawnik	13	3,71
architekt	12	3,43
kosmetyczka, wizażystka	11	3,14
psycholog	11	3,14
biolog	11	3,14
specjalista ds. turystyki	11	3,14
socjolog	10	2,86
gastronom	9	2,57
politolog/ dziennikarz	8	2,29
nauczyciel wychowania fizycznego	8	2,29
informatyk	8	2,29
murarz	7	2
elektronik	7	2
fryzjer	7	2
chemik, farmaceuta	7	2
policjant	5	1,43
Specjalista ds. administracji	5	1,43
specjalista ds. ochrony środowiska	4	1,14
logistyk	4	1,14
geodeta	4	1,14
mechanik	4	1,14
inne	51	14,57
brak odpowiedzi	34	9,73
Suma	350	100

Uwaga: w powyższej tabeli zaprezentowano tylko te zawody i specjalności, w których naukę zamierzają podjąć co najmniej 4 respondentów
Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Najczęściej wskazywano na nauczyciela/ pedagoga, lekarza, ekonomistę, bankowca, nauczyciela j. obcego, tłumacza, prawnika i architekta jako na zawody, w których młodzież kończąca naukę w szkołach ponadgimnazjalnych zamierza kształcić się dalej (bez łączenia nauki z pracą).

W kwestionariuszu ankiety znalazło się również pytanie o miejscowość, w której respondenci chcą się dalej kształcić. Wskazywano przede wszystkim na trzy miasta: Katowice, Gliwice i Rudę Śląską - patrz tabela nr 13.

Tabela 13		
Miasta, w jakich zamierzają podjąć dalszą naukę uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej		
miasta	N	%
Katowice	170	43,93
Gliwice	37	9,56
Ruda Śląska	28	7,24
Kraków	18	4,65
Zabrze	12	3,1
Wrocław	10	2,58
Chorzów	9	2,33
Bytom	8	2,07
Sosnowiec	8	2,07
inne	22	5,68
brak odpowiedzi	65	16,8
Suma	387	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Na każdym 100 ankietowanych 6 uczniów zwróciło uwagę, że w swoich najbliższych planach zawodowych w pierwszej kolejności rozważają możliwość wyjazdu za granicę w celu podjęcia pracy. Bliższa analiza zgromadzonego materiału empirycznego pozwala stwierdzić, że w większym stopniu dotyczyło to mężczyzn niż kobiet. Badani, którzy chcą tuż po ukończeniu edukacji na szczeblu ponadgimnazjalnym podjąć pracę poza granicami kraju najczęściej wskazywali na Wielką Brytanię, Niemcy i Holandię (tabela nr 14). Jednakże wśród ewentualnych krajów migracji zarobkowej zdecydowany prym wiedzie Wielka Brytania. Tam zamierza udać się blisko 34% tych wszystkich, którzy rozważają ewentualność podjęcia pracy za granicą tuż po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej.

Tabela 14		
Kraje, w których uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne chcą podjąć pracę		
kraje	N	%
Wielka Brytania	24	33,8
Niemcy	11	15,49
Holandia	10	14,08
Irlandia	7	9,86
Hiszpania	3	4,23
Grecja	2	2,82
Francja	2	2,82
inne	5	7,04
brak odp.	7	9,86
Suma	71	100

Uwaga: niektórzy uczniowie wskazywali po kilka krajów
 Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

W kolejnej tabeli (nr 15) przedstawiono ranking najczęściej wymienianych zawodów, w których młodzież z Rudy Śląskiej zadeklarowała możliwość podjęcia pracy za granicą.

Tabela 15		
Zawody/ specjalności, w jakich chcą podjąć pracę za granicą uczniowie szkół ponadgimnazjalnych tuż po ukończeniu szkoły		
Zawody/ specjalności	N	%
kelner, kucharz	7	12,07
fryzjer	5	8,62
informatyk	4	6,9
budowlaniec	3	5,17
handlowiec	2	3,45
zbieranie truskawek	2	3,45
inne	9	15,52
obojętnie	5	8,62
brak odpowiedzi	22	36,21
Suma	59	100

Uwaga: niektórzy uczniowie podawali po kilka zawodów/ specjalności.
 Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Najczęściej absolwenci chcący wyjechać z kraju w celach zarobkowych zaznaczali, że będą poszukiwać zatrudnienia w zawodach gastronomicznych, jako fryzjerki oraz informatycy i budowlancy. Praktyka pokazuje, że w zawodach związanych z branżą budowlaną i gastronomiczną młodzi Polacy – przynajmniej do tej pory – najczęściej podejmowali zatrudnienie po akcesji naszego kraju do Unii Europejskiej na otwartych rynkach pracy Wielkiej Brytanii i Irlandii.

Jedynie 1,9% respondentów rozważa w pierwszej kolejności możliwość rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne. O wiele częściej taką deklarację składali mężczyźni oraz uczniowie kończący naukę w szkołach technicznych.

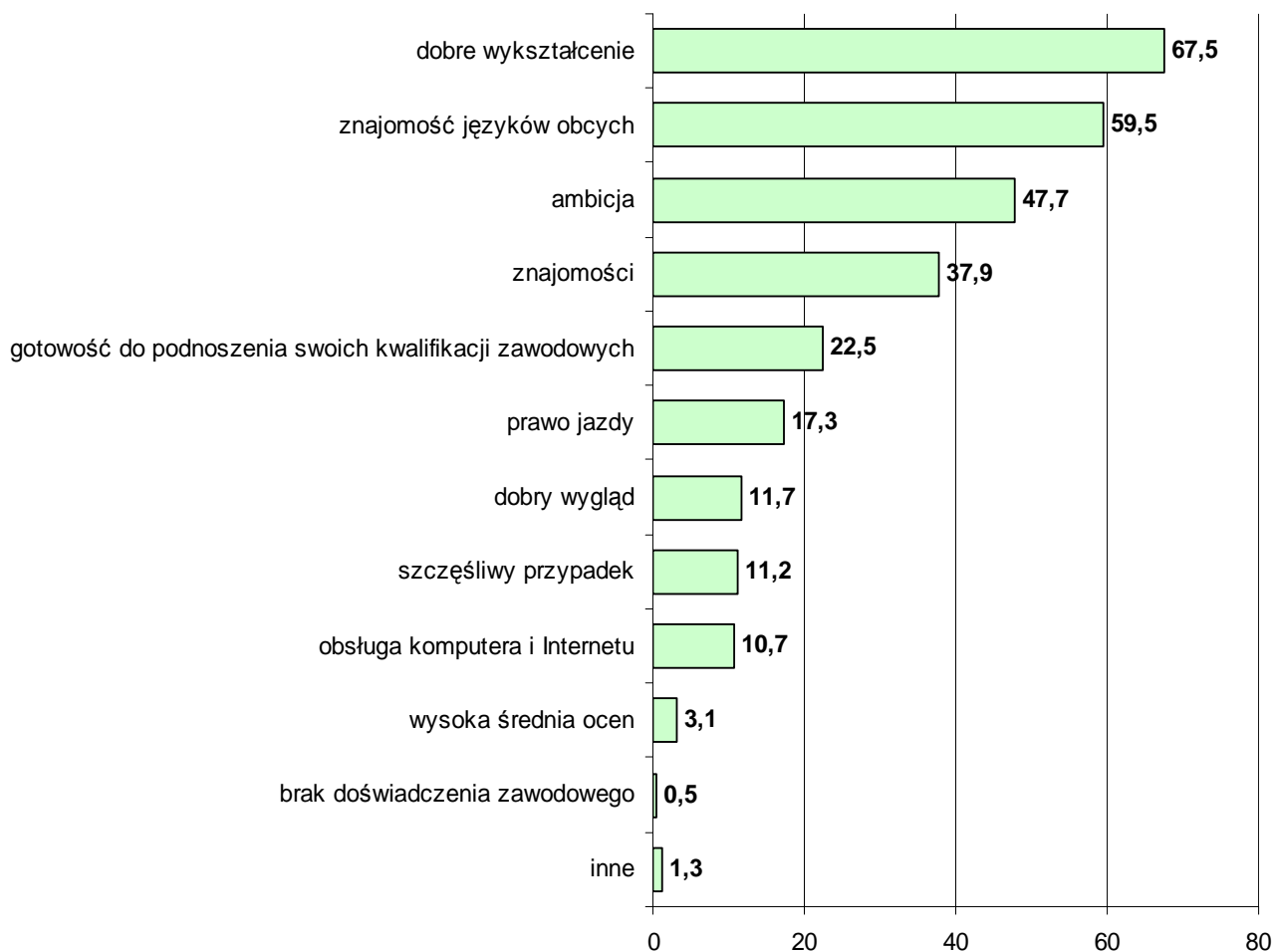
Do interesujących wniosków można dojść po analizie odpowiedzi udzielonych na pytanie o czynniki, które zdaniem ankietowanych pomagają młodym osobom w podjęciu pracy – wykres nr 5.

W opiniach uczniów uczestniczących w badaniach wyraźnie dominowały następujące czynniki: dobre wykształcenie (67,5%), znajomość języków obcych (59,5%), ambicja (47,7%) i znajomości (37,9%). Młode osoby, akcentując „dobre wykształcenie” i „znajomość języków obcych” jako czynniki ułatwiające wejście w sferę pracy zwrócili uwagę na kompetencje, które można nabyć w szkole, czy na uczelni. Jednocześnie te dwa czynniki także w powszechnej, społecznej świadomości pomagają w podjęciu pracy.

Ambicja – bezpośrednio już związana z motywacją do podejmowania określonych działań, została również wymieniona jako jeden z istotniejszych czynników, które ułatwiają w wejściu na rynek pracy młodym osobom.

Wykres nr 5

Czynniki ułatwiające podjęcie pracy – opinie uczniów (w %)

Uwaga: procenty nie sumują się do 100, gdyż ankietowani mogli wybrać maksymalnie trzy odpowiedzi

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Zatem badani wyraźnie zwrócili uwagę na to, że czynniki ułatwiające podjęcie pracy w bardzo dużym stopniu zależą od nich samych – ważniejsze są one nawet niż posiadane znajomości, które w tym rankingu znalazły się na czwartej pozycji. Wskazało je niemal 38% ankietowanych uczniów.

22,5% uczniów zwróciło uwagę, że to właśnie gotowość do podnoszenia kwalifikacji zawodowych jako na ważny czynnik ułatwiający podjęcie pracy. Nieco mniejszy odsetek badanych zaznaczył, iż istotnym czynnikiem ułatwiającym znalezienie pracy młodej osobie jest posiadanie prawa jazdy (ok. 17%). W dalszej kolejności uczniowie rudzkich szkół ponadgimnazjalnych wskazywali na: *dobry wygląd*, *szczęśliwy przypadek*, a także - *znajomość obsługi komputera i korzystanie z Internetu*.

W ocenie ankietowanych osób taki czynnik, jak *wysoka średnia uzyskiwanych ocen* ma mały wpływ na podwyższenie szans na podjęcie pracy.

Respondentom zadano również pytanie o zarobki, za jakie zgodziliby się podjąć pierwszą pracę. Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano w tabeli nr 16. Okazało się, że blisko 20% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych zgodziłoby się na podjęcie pierwszej pracy za wynagrodzenie nie przekraczające 1200 zł. Natomiast ponad 65% młodzieży stwierdziło, iż wynagrodzenie, które zaakceptują kształtuje się na poziomie 1201-2000 zł. Praktyka jednak pokaże, że zarobki zdecydowanej większości z tych, którzy podejmą pierwszą pracę nie przekroczą ustawowego najniższego możliwego do osiągnięcia wynagrodzenia. Dla części absolwentów owym wynagrodzeniem będzie stypendium stażowe równe 140% zasiłku dla bezrobotnych (ok. 650 zł. netto).

Tabela 16		
Wynagrodzenie netto, za jakie ankietowani zgodziliby się podjąć pierwszą pracę w pełnym wymiarze czasu		
Wynagrodzenie	N	%
Poniżej 400 zł	74	7,39
401-800 zł	9	0,9
801-1200 zł	107	10,68
1201-1600 zł	410	40,92
1601-2000 zł	245	24,45
Powyżej 2000 zł	99	9,88
brak odpowiedzi	58	5,79
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Niewątpliwie dla przedsiębiorców, jednym z istotniejszych czynników warunkujących zatrudnienie określonego kandydata jest posiadanie przez niego doświadczenia zawodowego. Uczniom zadano pytania, czy aby nabyć praktyczne doświadczenie zgodziliby się na odbycie stażu lub wolontariatu (wykres nr 6).

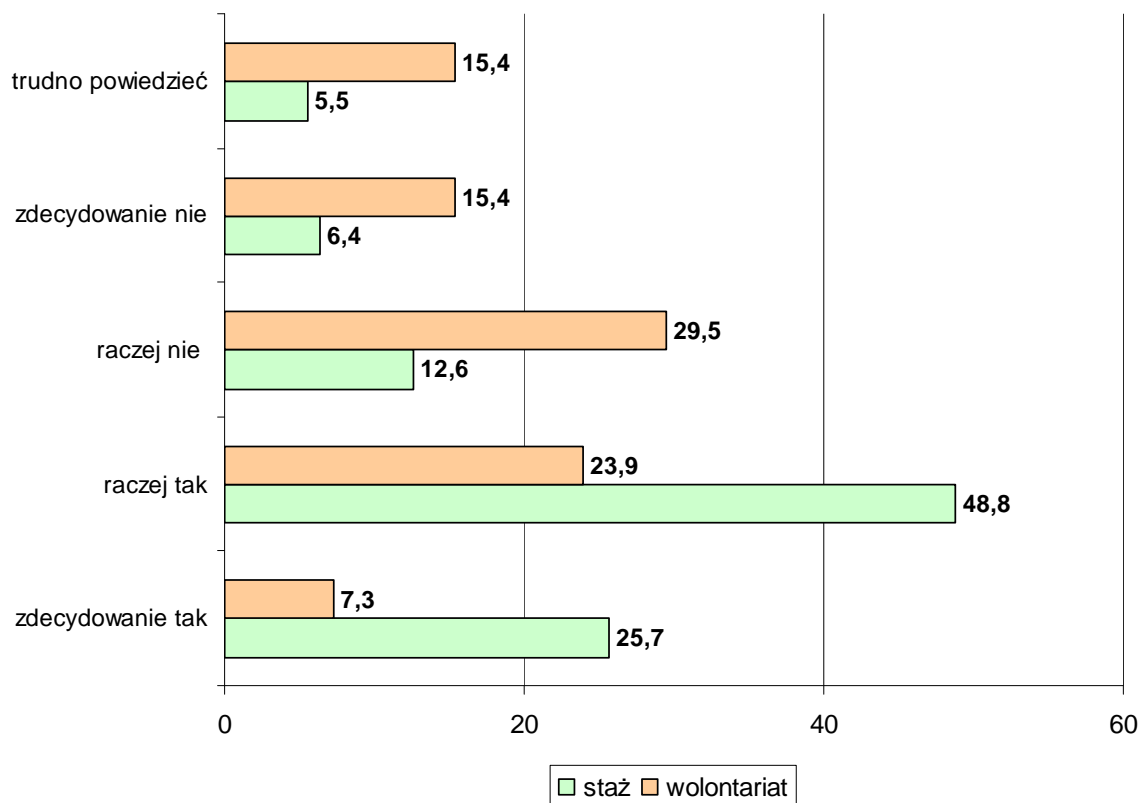
Badania empiryczne wykazały dużą gotowość uczniów do odbycia stażu. Blisko 75% ankietowanych akceptuje możliwość pracy przez okres od 3 do 12 miesięcy za tzw. stypendium stażowe, wynoszące 140% zasiłku dla bezrobotnych - czyli za kwotę ok. 650 zł. netto. W o wiele mniejszym stopniu uczniowie akceptują swój ewentualny udział w wolontariacie. Na tą formę zdobycia doświadczenia zawodowego – poprzez nieodpłatną pracę na rzecz innych, potrzebujących osób - zgodziło się 31,2% respondentów. Większa popularność staży w stosunku do wolontariatu wynika m.in. z otrzymywania stypendium stażowego oraz z faktu, że znaczący odsetek

aktywizowanych w ten sposób młodych osób przez służby zatrudnienia z Rudy Śląskiej otrzymuje po stażu pracę.

Wykres nr 6

Gotowość do odbycia stażu lub wolontariatu w celu nabycia doświadczenia zawodowego (w%)

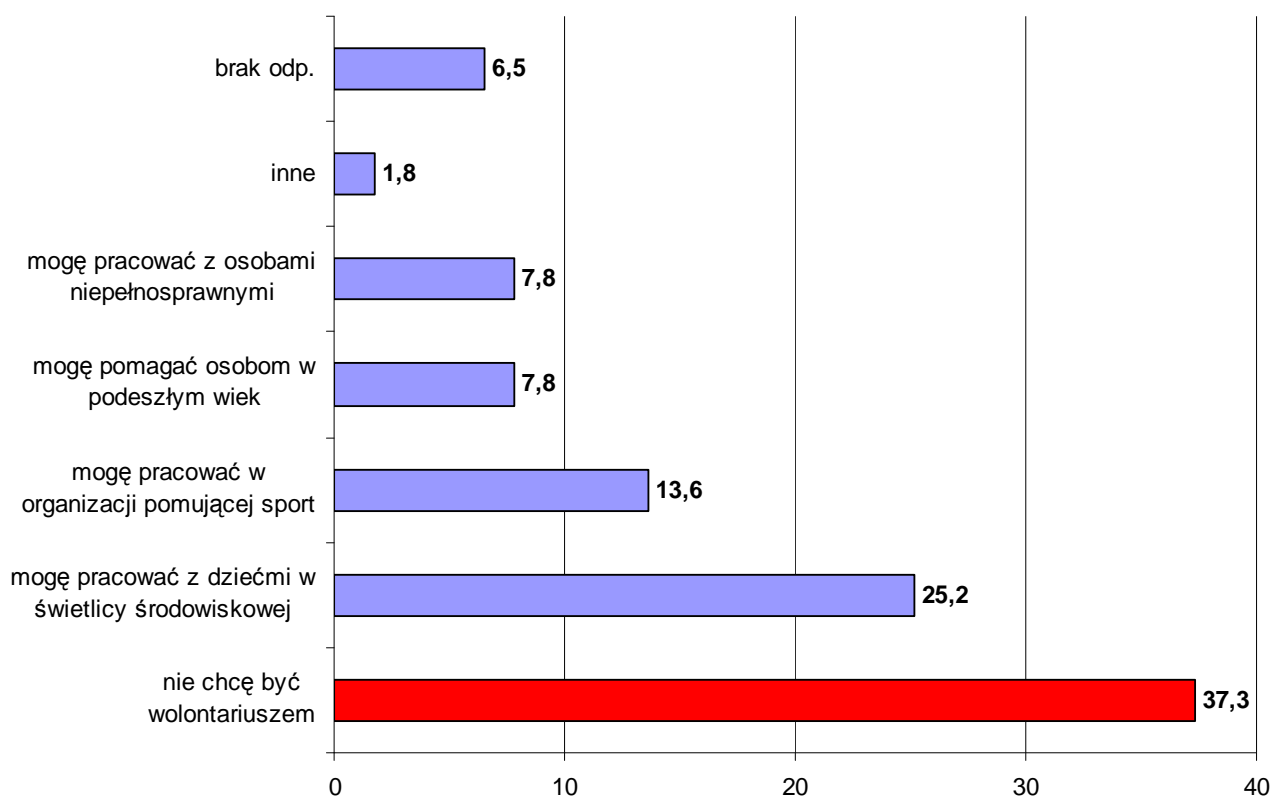

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Analiza empiryczna wykazała, że uczniowie deklarujący możliwość zostania wolontariuszem najchętniej podjęliby pracę w świetlicy środowiskowej, pomagając dzieciom (25,2%) oraz organizacji promującej sport (13,6%). W dalszej kolejności wskazywano na chęć – w ramach wolontariatu - niesienia pomocy osobom w podeszłym wieku (7,8%) i pracy na rzecz niepełnosprawnych (7,8%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano na wykresie nr 7.

Wykres 7

Rodzaje prac, jakie mogliby wykonywać respondenci w ramach wolontariatu (w%)

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Badania wykazały, że ponad połowa ankietowanych (53,6%) nie potrafiło wskazać organizacji, w których można podjąć pracę jako wolontariusz. Uczniowie, którzy z kolei odpowiedzieli na to pytanie najczęściej wskazywali na następujące instytucje: PCK, WOŚP, Caritas, świetlice środowiskowe, domy dziecka, hospicja i szpitale. Szczegółowe wskazania młodzieży zaprezentowano w tabeli nr 17.

Tabela 17	
Organizacje, w których zdaniem ankietowanych można podjąć pracę jako wolontariusz	
wskazania	N
PCK	111
WOŚP	105
Caritas	100
Świetlice środowiskowe	66
domy dziecka	66
hospicja, szpitale	62
Noclegownie dla bezdomnych	59
schroniska dla zwierząt	49
MOPS	22

ochronki	13
brak odpowiedzi	536

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Jednym z celów przeprowadzenia badań ankietowych wśród uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne była także próba zdiagnozowania, jak respondenci oceniają u siebie umiejętności związane z procesem poszukiwania pracy (wykresy nr 7, 8 i 10).

W pewnym stopniu odpowiedzi na te pytanie są oceną jakości nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych w Rudzie Śląskiej przedmiotu *przedsiębiorczość*. To właśnie w ramach nauczania *przedsiębiorczości* powinno się przekazywać zasady pisania życiorysu, listu motywacyjnego, autoprezentacji, czy zachowania na rozmowie kwalifikacyjnej.

Respondenci w zdecydowanej większości (94,5%) uważają, że potrafią poprawnie napisać życiorys i list motywacyjny. Niemal 82% uczniów stwierdziło, że potrafiłoby zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej. Natomiast już tylko mniej więcej co trzeci badany (36,1%) stwierdził, że kiedykolwiek był na rozmowie kwalifikacyjnej.

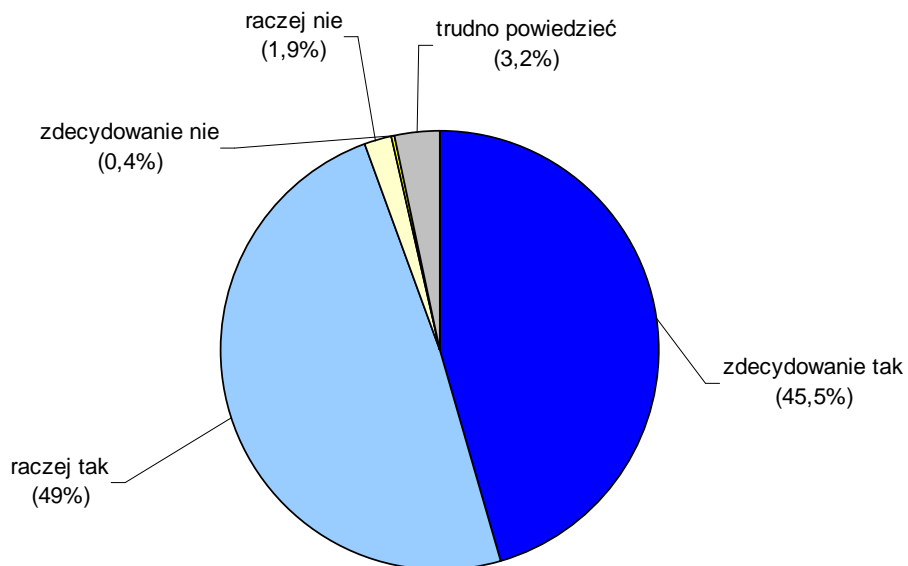
Co drugi ankietowany (55,3%) zaznaczył, że posiada wiedzę dotyczącą aktywnego poszukiwania pracy.

Wyniki badań wyraźnie wskazują na tematykę, jaka powinna być szerzej potraktowana w szkole przez nauczycieli przedsiębiorczości. Więcej uwagi powinno poświęcać się problematyce metod poszukiwania pracy. Celowym byłoby zapraszanie na takie zajęcia praktyków związanych z publicznymi, bądź komercyjnymi służbami zatrudnienia, czy specjalistów z działów personalnych.

Jest to również czytelna wskazówka dla doradców zawodowych PUP Ruda Śląska, na co zwrócić większą uwagę prowadząc zajęcia indywidualne lub grupowe – szczególnie z młodszymi klientami urzędu.

Wykres 8

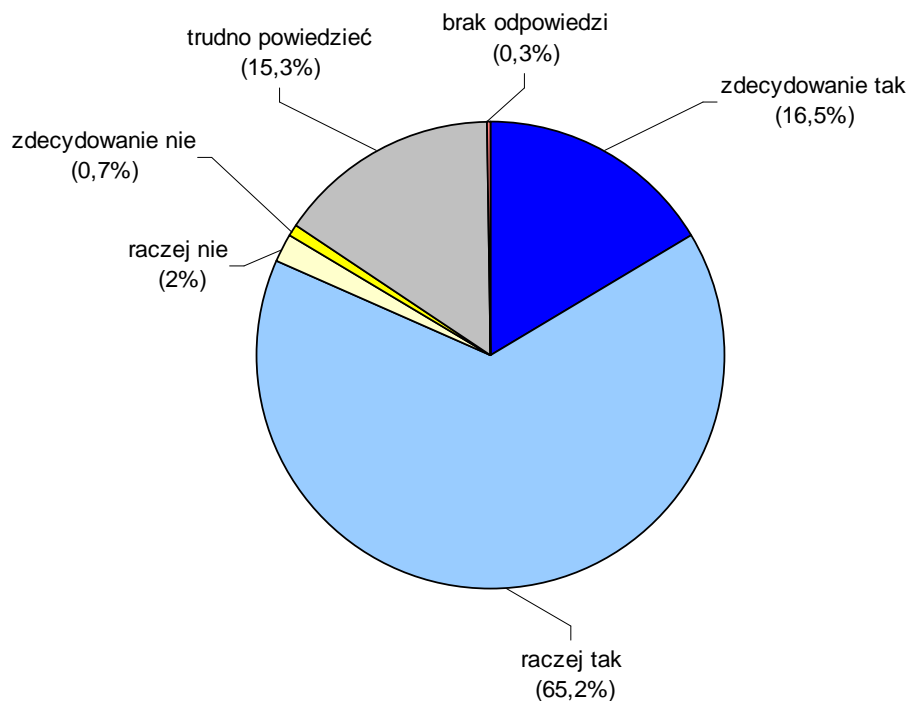
Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy potrafisz napisać życiorys i list motywacyjny?**

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Wykres 9

Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy potrafisz dobrze zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej?**

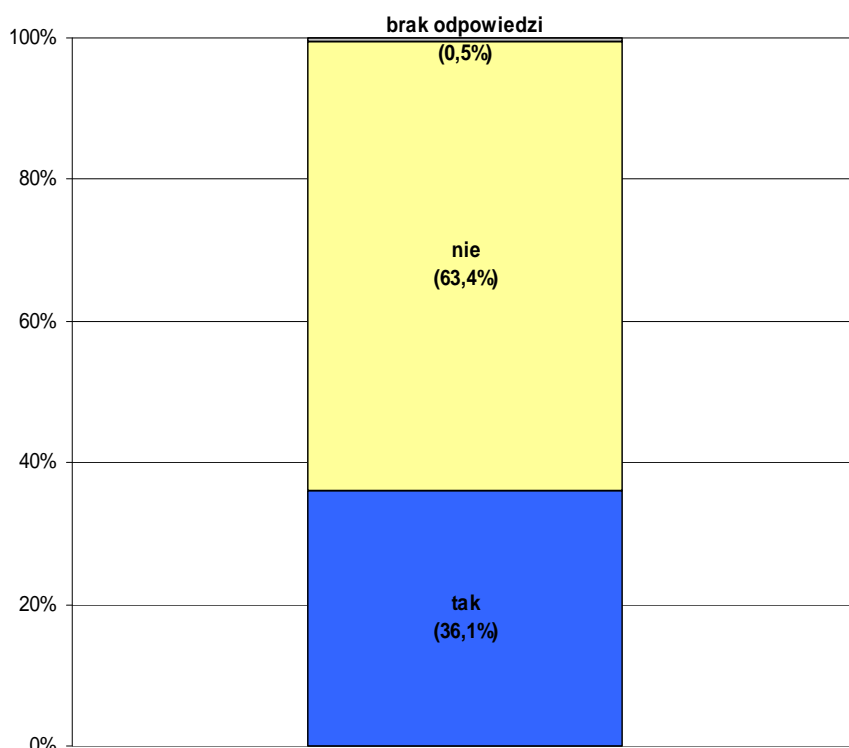

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Jak zaznaczono wcześniej, respondentów zapytano również o to, czy kiedykolwiek byli na rozmowie kwalifikacyjnej. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 36,1% badanych (wykres nr 9). Dlatego pod wątpliwość można poddać deklaracje młodych mieszkańców Rudy Śląskiej, którzy w 81,7% twierdzą, iż potrafią dobrze zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej dotyczącej podjęcia pracy.

Wykres 10

Rozkład odpowiedzi na pytanie: *Czy byłeś na jakiegokolwiek rozmowie kwalifikacyjnej dotyczącej podjęcia pracy?*

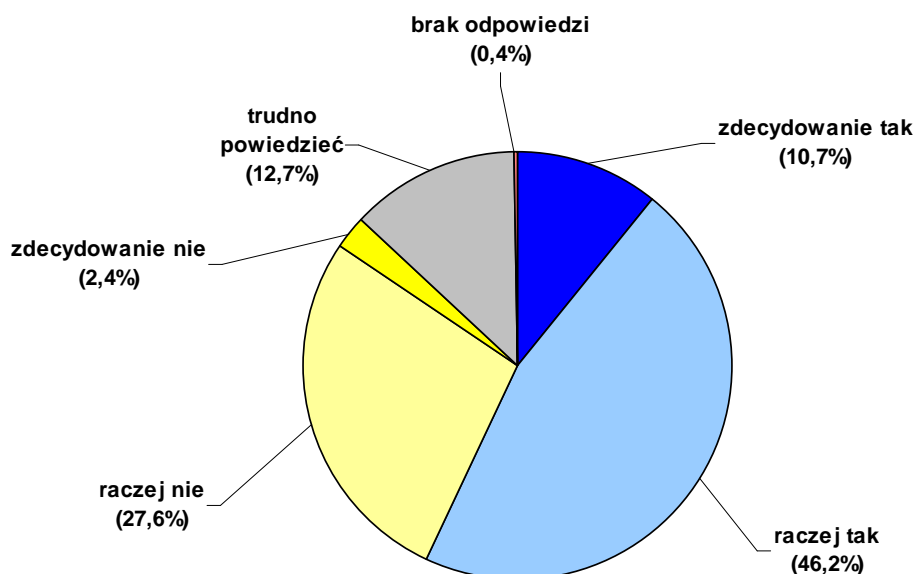

Uwaga: cztery osoby (0,3%) nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie
Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Ponad połowa badanych (56,9%) zaznaczyła, że posiadają wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy (wykres nr 11). Co trzeci badany (30%) deklaruje brak posiadania takiej wiedzy – jest to zatem czytelna wskazówka w szczególności dla nauczycieli przedsiębiorczości oraz doradców zawodowych na co zwrócić większą uwagę w swoich zajęciach dydaktycznych i warsztatowych prowadzonych z młodzieżą.

Wykres nr 11

Rozkład odpowiedzi na pytanie: *Czy posiadasz wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?*

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Na współczesnym, dynamicznie zmieniającym się rynku pracy szczególnego znaczenia mobilność przestrzenna. W przeprowadzonych badaniach zapytano uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne o to, czy byliby w stanie podjąć pracę, gdyby wiązała się z tym konieczność codziennego dojazdu do pracy.

wskazanie	N	%
tak	952	95,2
nie*	4	0,4
trudno powiedzieć	40	4,0
brak odpowiedzi	6	0,6
Odpowiedź	1002	100

*Uwaga: ankietowani, którzy nie są w stanie codziennie dojeżdżać do pracy wskazywali na takie czynniki, jak: brak samochodu (2), brak chęci (2).

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Ankietowanym, którzy wskazali, że mogliby podjąć pracę, gdyby wiązała się z tym konieczność codziennego dojazdu do pracy (w sumie 952 osoby) zadano kolejne

pytanie – tym razem prosząc o wskazanie, jaki czas mogliby poświęcać na dojazd. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w tabeli nr 19.

Tabela 19			
Akceptowany codzienny czas dojazdu do pracy			
czas dojazdu	N	%	% ogółu
do 20 minut	169	17,8	16,9
21-40 minut	480	50,4	48,0
41-60 minut	215	22,6	21,5
powyżej 60 minut	78	8,2	7,8
brak odpowiedzi	10	1,0	1,0
Suma	952	100	95,2

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

68,2% ankietowanych deklarujących gotowość do codziennego dojazdu do pracy jednocześnie stwierdza, że czas dojazdu nie powinien przekroczyć 40 minut. Jednakże znaleźli się i tacy respondenci (8,2% ogółu), którzy każdego dnia mogą dojeżdżać do pracy ponad godzinę.

Kolejna tabela (nr 18) przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie o ewentualną możliwość przeprowadzki do innego miasta w kraju, gdyby wiązało się to z koniecznością przeprowadzki do innego miasta w kraju. W tym przypadku mobilność przestrzenna młodych mieszkańców Rudy Śląskiej nie okazała się już tak znaczna, jak to było przy codziennym dojeżdżaniu do pracy. Mniej niż połowa respondentów (41,5%) jednoznacznie wykazało gotowość do podjęcia pracy, gdyby wiązała się z tym konieczność przeprowadzki do innego miasta w kraju. Podobny odsetek badanych (41,6%) wskazał na opcję „trudno powiedzieć”.

Tabela 20		
Podział respondentów ze względu na to, czy byliby w stanie podjąć pracę, gdyby wiązało się to z przeprowadzką do innego miasta w kraju		
wskazanie	N	%
tak	415	41,5
nie	168	16,8
trudno powiedzieć	416	41,6
brak odpowiedzi	3	0,3
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

W analizie empirycznej starano się zidentyfikować również odsetek uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne, którzy byliby gotowi do podjęcia zatrudnienia poza granicami kraju – patrz tabel nr 21.

Tabela 21		
Podział respondentów ze względu na to, czy byliby w stanie podjąć pracę, gdyby wiązało się to z przeprowadzką do innego kraju		
wskazanie	N	%
tak	546	54,6
nie	165	16,5
trudno powiedzieć	287	28,7
brak odpowiedzi	4	0,4
Suma	1002	100

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Okazało się, iż więcej młodych mieszkańców Rudy Śląskiej deklaruje gotowość do podjęcia pracy, gdyby wymagało to konieczności przeprowadzki do innego kraju (54,6%), niż do innego miasta w kraju (41,5%). Zasadniczą przyczyną takiego stanu rzeczy są oczekiwania finansowe, które w zdecydowanym większym stopniu zostaną zaspokojone przy podjęciu pracy poza granicami kraju. Jednakże wydaje się, że należy wskazać jeszcze co najmniej jeden czynnik wpływający na ten stan rzeczy – chęć poznania nowej kultury, ludzi, języka. Co w przyszłości może wpłynąć na wyraźne zwiększenie szans na rynku pracy, a co za tym idzie - osiąganie wyższych zarobków. Najczęściej ankietowani, identyfikując kierunek zarobkowej migracji wskazywali na Wielką Brytanię, Niemcy, Irlandię i Holandię – tabela nr 22.

Tabela 22			
Kraje, w których respondenci deklarują możliwość podjęcia pracy			
kraj	N	%	% ogółu
Wielka Brytania	284	33,1	28,4
Niemcy	123	14,34	12,3
Irlandia	84	9,79	8,4
Holandia	76	8,86	7,6
USA	33	3,85	3,3
Francja	22	2,56	2,2
Włochy	21	2,45	2,1
Norwegia	20	2,33	2,0
Hiszpania	18	2,1	1,8
Szwecja	13	1,52	1,3
Grecja	10	1,17	1,0
Dania	8	0,93	0,8

Austria	6	0,7	0,6
Czechy	6	0,7	0,6
Islandia	5	0,58	0,5
Belgia	3	0,35	0,3
Rosja	2	0,23	0,2
inne	29	3,38	2,9
brak odp.	95	11,07	9,5

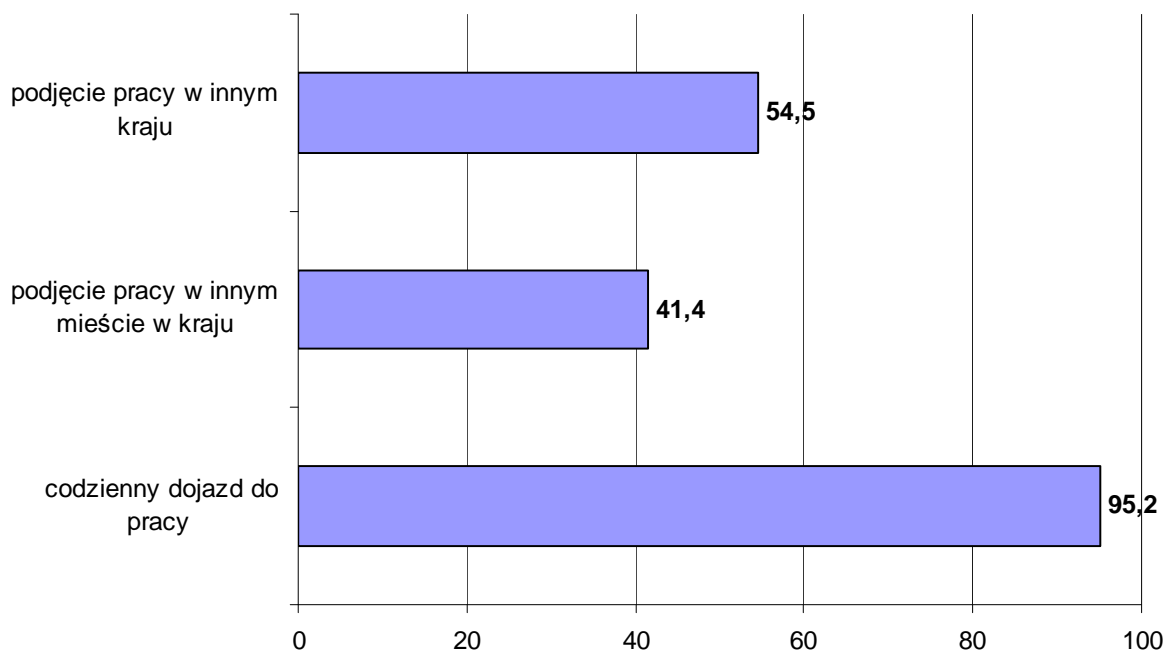
Uwaga: w powyższej tabeli przedstawiono tylko te kraje, które jako ewentualny kierunek migracji wskazywane były przez co najmniej 2 osob. Respondenci niejednokrotnie wskazywali jednocześnie na kilka krajów, dlatego procenty nie sumują się do 100.

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Na kolejnym wykresie (nr 12) przedstawiono odpowiedzi uczniów, którzy pozytywnie wypowiedzieli się na temat możliwości podjęcia pracy, gdyby wiązała się z tym konieczność po pierwsze - *codziennego dojazdu do pracy*, po drugie – *przeprowadzki do innego miasta w kraju* i wreszcie po trzecie – *przeprowadzki do innego kraju*.

Wykres 12

Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy w celu podjęcia pracy zdecydują się na: codzienny dojazd do pracy, przeprowadzkę do innego miasta w kraju oraz wyjazd z Polski

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Uczniowie zostali poproszeni również o przypisanie stopnia ważności (na skali od 1 do 5) ewentualnym oczekiwaniom pracodawców wobec potencjalnych kandydatów do pracy.

Na skali „1” oznaczało *w ogóle nie ważne*, „2” – *nie ważne*, „3” – *ani ważne, ani nie ważne*, „4” – *ważne*, a „5” – *bardzo ważne*. Kolejna tabela (nr 23) prezentuje rankingowe zestawienie percepcji u ankietowanych uczniów tego, co ich zdaniem jest ważne i bardzo ważne dla pracodawców poszukujących pracowników na współczesnym rynku pracy.

Tabela 23										
Oczekiwania pracodawców wobec kandydatów do pracy w opiniach uczniów										
wskazania	w ogóle nie ważne		nie ważne		ani nie ważne ani ważne		ważne		bardzo ważne	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
kwalfikacje zawodowe	12	1,2	12	1,2	64	6,4	435	43,5	467	46,7
dyspozycyjność	8	0,8	20	2,0	112	11,2	551	55,1	294	29,4
poziom wykształcenia	6	0,6	12	1,2	125	12,5	475	47,5	363	36,3
znajomości	58	5,8	180	18,0	389	38,9	222	22,2	128	12,8
wiek kandydata na pracownika	32	3,2	104	10,4	330	33,0	414	41,4	101	10,1
staż pracy	16	1,6	52	5,2	266	26,6	493	49,3	149	14,9
sposób prezentacji swojej kandydatury	10	1,0	50	5,0	225	22,5	487	48,7	203	20,3
rodzaj ukończonej szkoły	15	1,5	54	5,4	208	20,8	520	52,0	185	18,5
wygląd zewnętrzny	62	6,2	144	14,4	328	32,8	355	35,5	93	9,3
sytuacja rodzinna	183	18,3	282	28,2	325	32,5	145	14,5	45	4,5
doświadczenie zawodowe	13	1,3	28	2,8	166	16,6	547	54,7	232	23,2
długość okresu pozostawania bez pracy	86	8,6	203	20,3	385	38,5	254	25,4	48	4,8
posiadane uprawnienia	11	1,1	32	3,2	172	17,2	527	52,7	231	23,1

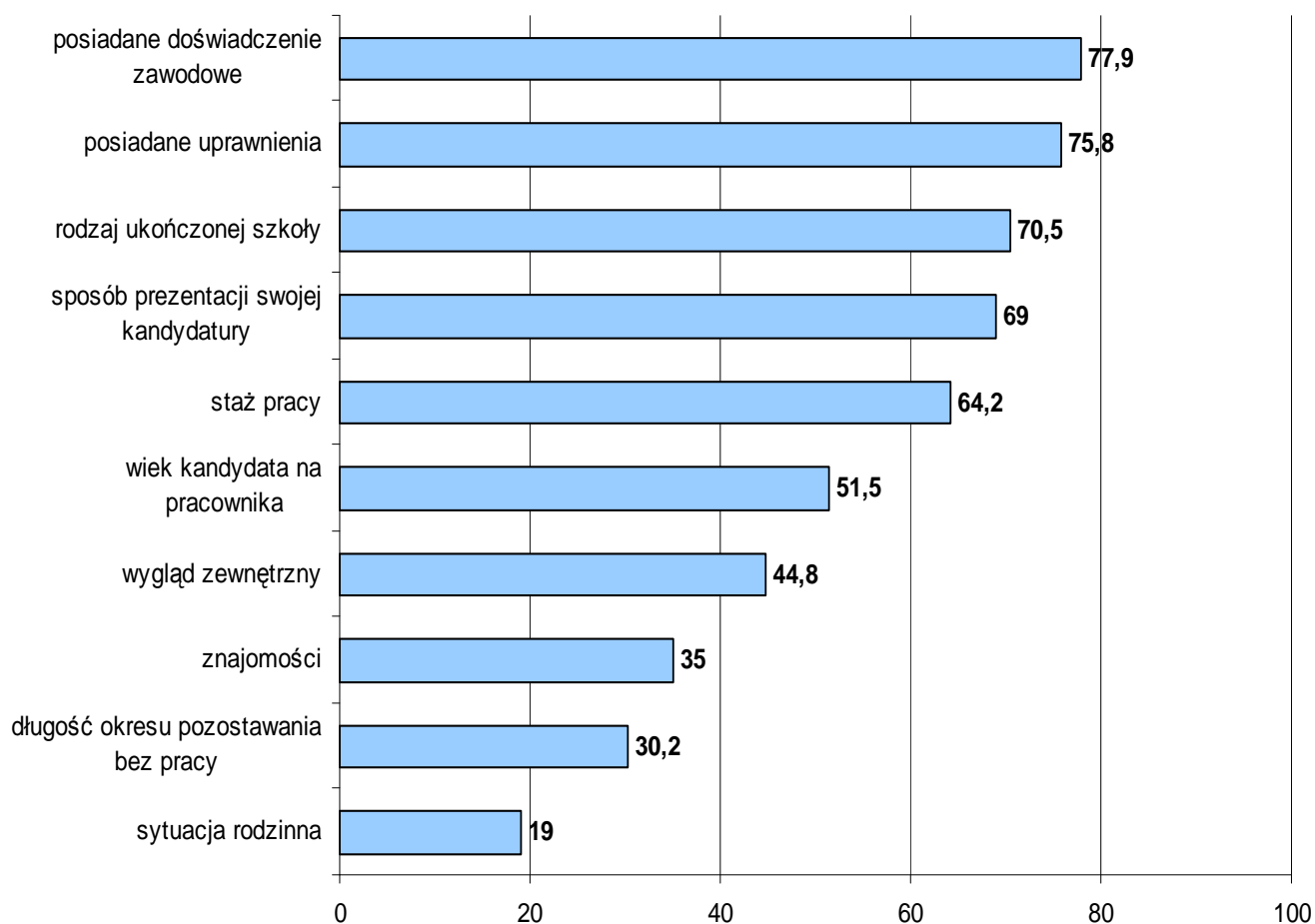
Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Ankietowani uczniowie, kończący szkoły ponadgimnazjalne wskazywali, że dla pracodawców najważniejsze oczekiwania względem kandydatów do pracy (suma wskazań: *ważne* i *bardzo ważne*, patrz wykres nr 12), to:

1. doświadczenie zawodowe (77,9%)
2. posiadane uprawnienia (75,8%)
3. rodzaj ukończonej szkoły (70,5%)
4. sposób prezentacji swojej kandydatury (69%).

Wykres nr 13

Ranking oczekiwań wobec kandydatów do pracy, które zdaniem uczniów są w oczach pracodawców są ważne i bardzo ważne

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Młodzież kończąca szkoły ponadgimnazjalne wyraźnie zaakcentowała, że na rynku pracy zasadniczą rolę pełni praktyczne przygotowanie do pełnienia określonych ról zawodowych. Badania przeprowadzone wśród pracodawców wskazują sporą zbieżność pomiędzy wskazaniami uczniów a przedsiębiorców dotyczących czynników liczących się na rynku pracy. W opiniach młodych respondentów szczególnego znaczenia dla pracodawców nabiera rodzaj ukończonej szkoły (70,5%). Jednakże badania przeprowadzone wśród pracodawców w Rudzie Śląskiej wskazują na to, iż nie przywiązują do tego czynnika dużej uwagi.

Sporo ankietowanych (69%) wskazało na sposób prezentacji swojej kandydatury, jako na istotniejszy czynnik dla pracodawców poszukujących nowych pracowników. Ten czynnik był w opiniach ankietowanych tak samo ważny jak rodzaj ukończonej szkoły.

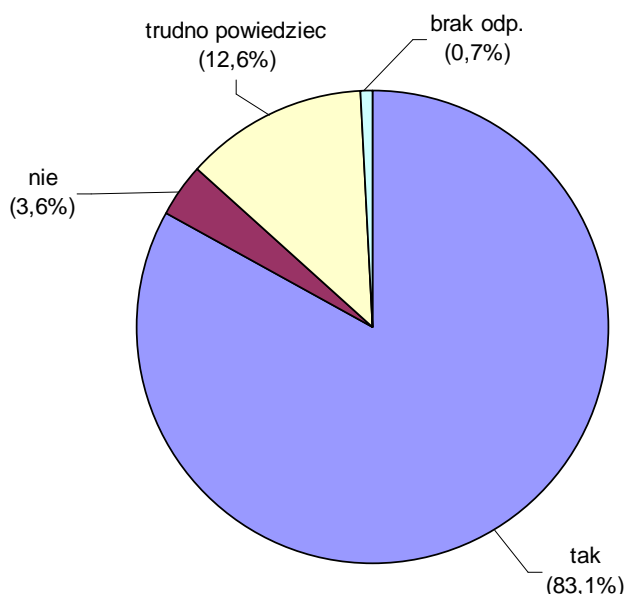
Dopiero na ósmej pozycji w tym zestawieniu znalazły się *znajomości*. W rzeczywistości sieć powiązań, tzw. kapitał społeczny jest jednym z najważniejszych czynników implikujących podejmowanie pracy – szczególnie przez osoby młode, bez doświadczenia zawodowego.

Jednym z istotniejszych czynników decydujących o osiągnięciu sukcesu na rynku pracy jest nie tylko gotowość do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ale przede wszystkim sam fakt ich podnoszenia.

W zdecydowanej większości (83,1%) młodzież z Rudy Śląskiej zdaje sobie sprawę z konieczności podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Odmiennego zdania było jedynie 3,6% badanych.

Wykres nr 14

Rozkład odpowiedzi na pytanie: *Czy gotowość do podnoszenia kwalifikacji jest w dzisiejszych czasach niezbędna?*

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

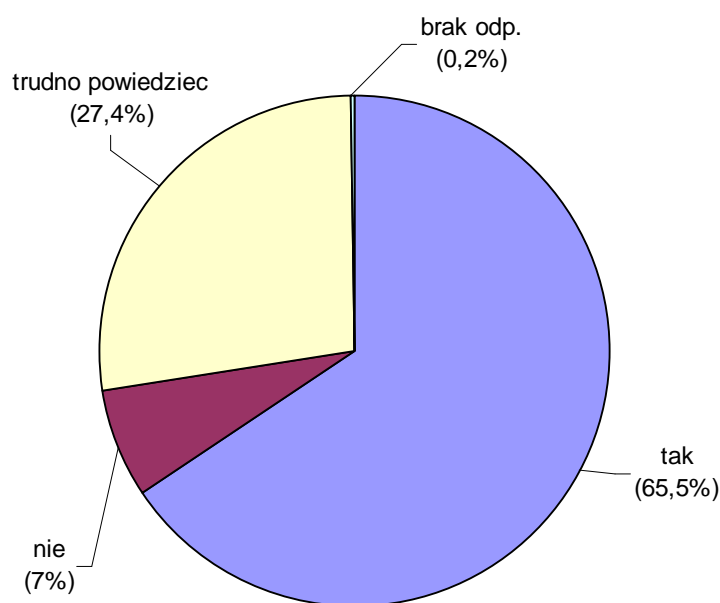
W ślad za pytaniem o to, czy gotowość do podnoszenia kwalifikacji zawodowych jest w dzisiejszych czasach niezbędna, w kwestionariuszu ankiety

znalazło się pytanie – czy respondenci zamierzają w najbliższym czasie podnieść swoje kwalifikacje (wykres nr 14).

O ile dla 83,1% ankietowanych gotowość do podnoszenie kwalifikacji zawodowych jest w obecnych czasach niezbędna, o tyle już tylko 68,6% uczniów zadeklarowało w najbliższym czasie chęć ich podniesienia. Na każdych 100 uczestniczących w badaniu 30 (suma odpowiedzi: „trudno powiedzieć” i „nie”) nie wskazało, że w najbliższym czasie mają zamiar podnieść swoje kwalifikacje. Niemal 6% uczniów jednoznacznie zaznaczyło, iż nie mają zamiaru podnosić kompetencji zawodowych.

Wykres nr 15

Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy zamierza Pani/ Pan w najbliższym czasie podnieść swoje kwalifikacje zawodowe?

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Do 65,5% z ogółu ankietowanych, którzy stwierdzili, że w najbliższym roku mają zamiar podnieść swoje kwalifikacje zawodowe, skierowano kolejne pytanie – prosząc już o konkretne wskazanie w jaki sposób mają zamiar to zrobić (tabela nr 22).

Tabela 24	
Sposoby podnoszenia kwalifikacji zawodowych	
wskazania	N
dalsza nauka	414
Kursy (bez wskazania o jaki kurs chodzi)	258
kursy i szkolenia językowe	55
kurs prawa jazdy	48
odbycie stażu/zdobycie doświadczenia	5
kurs barmana, kelnera, kucharza	5
kurs komputerowy	5
kurs kosmetyczny	5
kurs pracownika ochrony	2
kurs spawacza	2
kurs wózków widłowych	2
kurs kasy fiskalnej	1
kurs operatora maszyn budowlanych	1
kursy handlowe (sprzedawcy, kasjera)	1
inne	34
brak odpowiedzi	47

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Respondenci jako najważniejsze sposoby podnoszenia kwalifikacji zawodowych zaznaczali dalszą naukę (N=414) oraz kursy (N=258). Ci uczniowie, którzy wskazywali na konkretne kursy wymieniali szkolenia językowe (N=55) i kurs prawa jazdy (N=48). Jednakże osoby wskazujące na chęć podniesienia swoich kompetencji zawodowych systemem kursowym w większości nie wskazywali jakim dokładnie kursem, szkoleniem byłoby zainteresowani.

Do 71 uczniów (7% ogółu badanych), którzy zaznaczyli, iż nie zamierzają podnieść swoich kwalifikacji zawodowych skierowano pytanie o podanie powodów takiego stanu rzeczy. Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano w tabeli nr 23.

Tabela 25	
Powody braku chęci podnoszenia kwalifikacji zawodowych	
wskazania	N
w trakcie studiów, szkoły, stażu, kursu	11
ważniejsze jest znalezienie pracy	9
brak chęci, motywacji	8
brak czasu	4
nic to nie da	4
sytuacja rodzinna	2
wystarczające kwalifikacje	2
brak finansów, wysokie koszty	1
brak potrzeby	1

otwiera własną działalność	1
brak odpowiedzi	28

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Jedną z istotniejszych kompetencji wymaganych przez pracodawców na współczesnym, dynamicznie zmieniającym się rynku pracy jest prawo jazdy. Analiza empiryczna wykazała, że co piąty badany nabył prawo jazdy kategorii „B” – wykres nr 16.

Wykres 16
Podział ankietowanych ze względu na posiadanie prawa jazdy

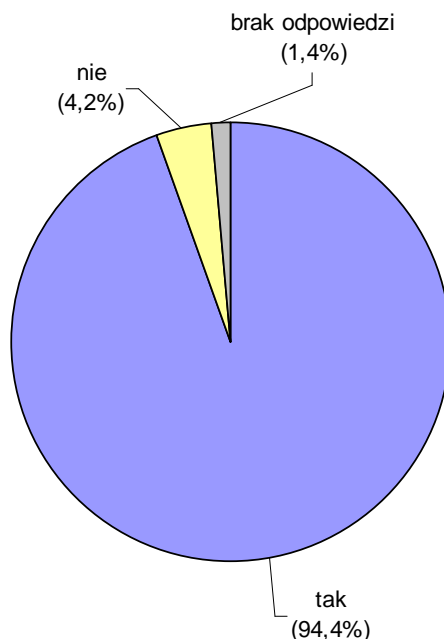

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Z deklaracji osób ankietowanych wynika, że młode osoby w zdecydowanej większości (90,5%) potrafią posługiwać się przynajmniej jednym językiem obcym.

Wykres 17

Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy potrafi Pan/ Pani posługiwać się co najmniej jednym językiem obcym?**

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne najczęściej wskazywali na znajomość języka angielskiego (N=824) i niemieckiego (N=340) – tabela nr 26.

wskazanie	N	% ogółu
j. angielski	824	82,4
j. niemiecki	340	34,0
j. rosyjski	34	3,4
j. francuski	65	6,5
j. włoski	7	0,7
inne	7	0,7

Uwaga: niektórzy uczniowie zaznaczali, że znają kilka języków
Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Respondenci, którzy deklarowali znajomość języka obcego identyfikowali również poziom znajomości języka obcego (tabela nr 27).

Tabela 27						
Deklarowany poziom znajomości języków obcych						
język	bardzo dobry		dobry		dostateczny	
	N	% ogółu	N	% ogółu	N	% ogółu
j. angielski	105	10,5	356	35,6	355	35,5
j. niemiecki	15	1,5	93	9,3	229	22,9
j. rosyjski	1	0,1	8	0,8	22	2,2
j. francuski	0	0	13	1,3	52	5,2

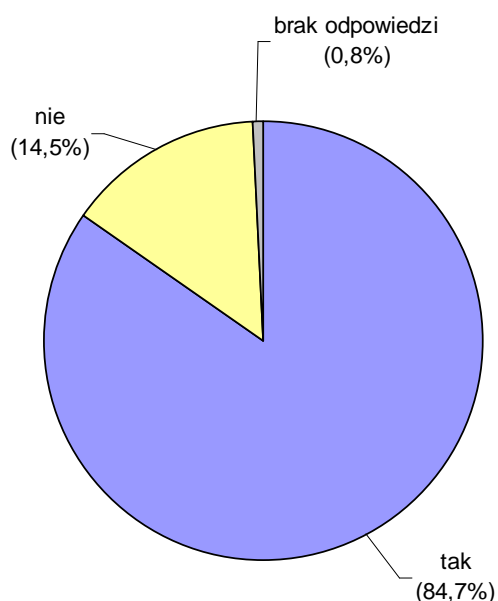
Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Analiza empiryczna wykazała, że jedynie 10,5% populacji badanej deklaruje jego znajomość na poziomie bardzo dobrym. 35,6% identyfikuje swój poziom znajomości języka angielskiego na poziomie dobrym, a 35,5% - na poziomie dostatecznym.

Większość respondentów znających język niemiecki twierdzi, iż zna go na poziomie dostatecznym (22,9%). Na każdym 100 ankietowanych jedynie 1,5% zaznaczyło, że zna ten język w stopniu bardzo dobrym.

Kolejną, bardzo ważną kompetencją cywilizacyjną, która pomaga nie tylko w podjęciu pracy, jej utrzymaniu, zmianie na lepszą, czy bardziej ogólnie – w funkcjonowaniu we współczesnym społeczeństwie jest znajomość obsługi komputera i korzystanie z Internetu.

Badania przeprowadzone na populacji 1002 uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne wykazały, że zdecydowana większość młodych osób z Rudy Śląskiej (84,7%) na co dzień korzysta z Internetu – patrz wykres nr 15.

Wykres nr 18**Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy na co dzień korzysta Pani/ Pan z Internetu?**

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Do uczniów, którzy regularnie użytkują Internet skierowano pytanie z prośbą o wskazanie, czego najczęściej poszukują „w sieci”. Szczegółowa analiza zgromadzonego materiału empirycznego wykazała, iż młodzież szkół ponadgimnazjalnych z Rudy Śląskiej korzysta przede wszystkim z Internetu pod kątem poszukiwania: bieżących informacji (N=457), pomocy naukowych (N=120) oraz rozrywki (N=90) - tabela nr 28.

Tabela 28	
Zakres informacji poszukiwanych przez respondentów w Internecie	
wskazania	N
Informacje bieżące	457
pomoce naukowe	120
rozrywka	90
oferty pracy	56
różne rzeczy/ wszystkiego	29
zainteresowania	16
kontakt ze znajomymi	15
aukcje internetowe/zakupy	13
ciekawostki	10

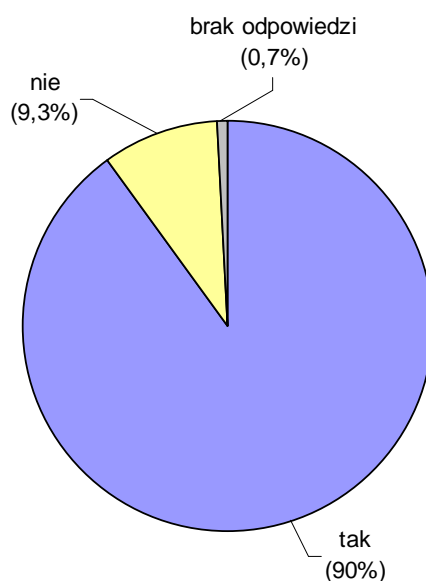
inne	48
brak odpowiedzi	157

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Respondenci wskazywali również po pierwsze na to, czy znają kogoś, kto w okresie ostatnich dwóch lat wyjechał do pracy poza granice kraju, a po drugie – czy tymi osobami podejmującymi pracę w innym kraju byli członkowie ich najbliższych rodzin.

Wykres nr 19

Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy zna Pani/ Pan kogoś, kto w okresie ostatnich dwóch lat wyjechał do pracy za granicę?**

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląska

Na każdym 100 badanych 90 stwierdziło, że zna co najmniej jedną osobę, która wyjechała do pracy za granicę po wstąpieniu Polski do struktur Unii Europejskiej. Ankieterom zadano także pytanie o to, czy zjawisko migracji dotyczy także członków ich najbliższych rodzin.

Tabela 29			
Członkowie najbliższej rodziny, którzy wyjechali do pracy za granicę w okresie ostatnich dwóch lat			
wskazanie	N	%	% ogółu
ojciec	31	11,88	3,1
matka	26	9,96	2,6
brat	61	23,37	6,1
siostra	36	13,79	3,6
wujek/ciocia	30	11,49	3
kuzyn	31	11,88	3,1
inne	6	2,3	0,6
brak odpowiedzi	40	15,33	4
Suma	261	100	26,1

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląsk

Analiza zgromadzonego materiału empirycznego wykazała, że osobami z najbliższej rodziny ankietowanych, którzy wyjechali do pracy poza granice kraju w ostatnich kilku latach najczęściej byli bracia (6,1%), siostry (3,6%), a w dalszej kolejności – ojcowie (3,1%) i matki (2,6%).

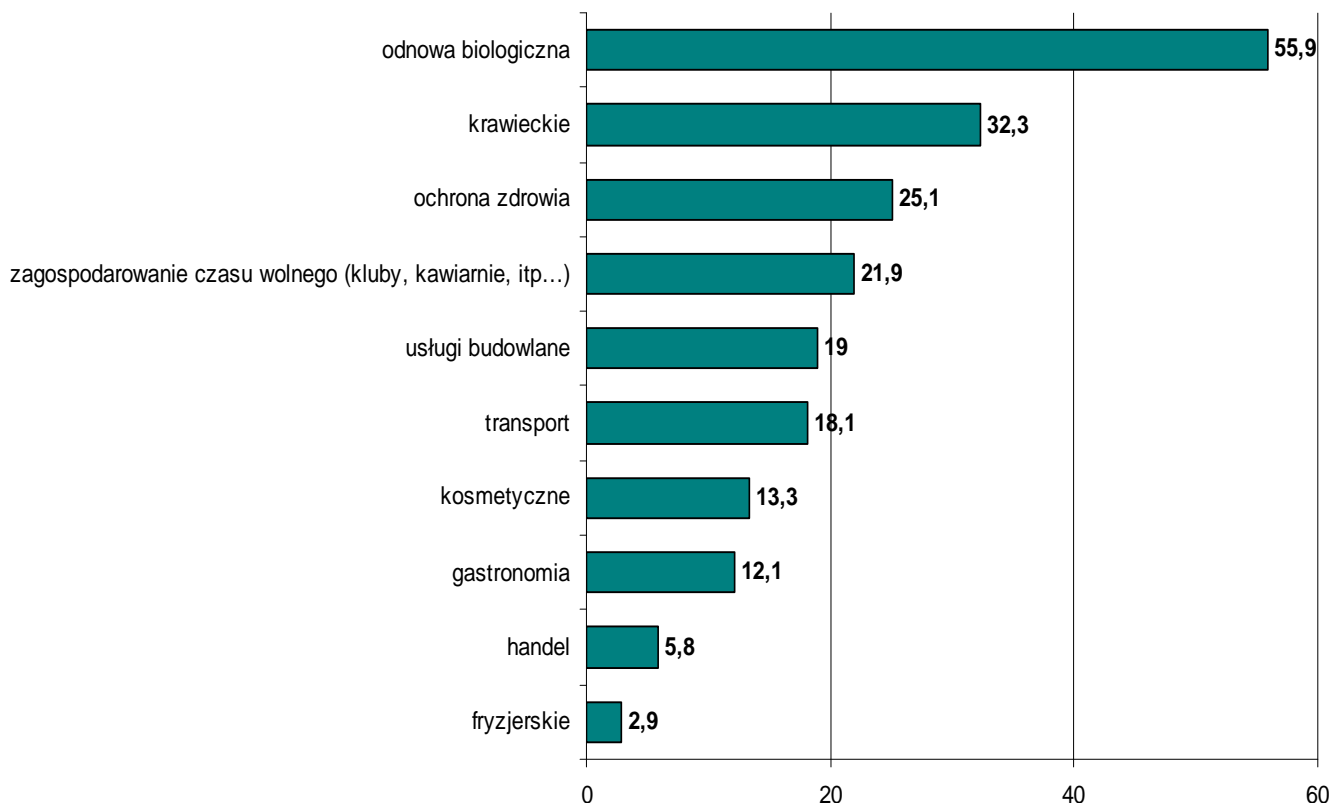
Ankietowani uczniowie wypowiadali się również na temat poziomu nasycenia określonych usług w dzielnicach, które zamieszkują. Opinie młodzieży w tej kwestii przedstawiono w tabeli nr 30 i na wykresie nr 20.

Tabela 30					
Poziom nasycenia usług w dzielnicy zamieszkałej przez respondentów					
Rodzaje usług	poziom nasycenia				
	wystarczający	przeciętny	poniżej potrzeb	brak tego typu usług	brak odpowiedzi
	N	N	N	N	N
fryzjerskie	734	165	20	9	74
kosmetyczne	354	436	107	26	79
krawieckie	130	462	271	52	87
odnowa biologiczna	102	257	339	220	84
ochrona zdrowia	272	387	181	70	92
gastronomia	476	323	93	29	81
handel	605	261	45	13	78
usługi budowlane	309	414	150	40	89
transport	325	405	147	34	91
zagospodarowanie czasu wolnego (kluby, kawiarnie, itp...)	427	273	180	39	83

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląsk

Wykres 20

Usługi, których nasycenie ocenili anketowani w swoich dzielnicach na poziomie niewystarczającym (w%)

Źródło: badania własne PUP Ruda Śląsk

Okazało się, iż badani najczęściej wskazywali, że na poziomie niewystarczającym w ich dzielnicach znajdują się usługi z zakresu odnowy biologicznej (55,9%). W dalszej kolejności – biorąc pod uwagę małe nasycenie występowania - wg subiektywnych wskazań ankietowanych znalazły się usługi krawieckie (32,3%) oraz związane z ochroną zdrowia (25,1%) i zagospodarowaniem czasu wolnego (21,9%). Zdecydowanie najlepiej oceniono występowanie usług fryzjerskich i handlu.

IV. Zakończenie

Podsumowując wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych na populacji 1002 uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne, można stwierdzić, że:

- do najistotniejszych cech w życiu człowieka badani zaliczyli: zdrowie (60%), zadowolenie z życia rodzinnego (46,1%), dobre relacje z innymi ludźmi (44,1%) oraz interesująca i dająca satysfakcję praca (40,6%);
- niemal 85% badanych uważa, że lepiej podjąć jakąkolwiek pracę niż być bezrobotnym, odmiennego zdania było 6,7%;
- w przypadku problemów ze znalezieniem pracy uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne w pierwszej kolejności zaakceptują podjęcie pracy w innej miejscowości w kraju (71,5%), zarejestrują się jako bezrobotni (65%), podejmą pracę taką, jaka jest – nawet poniżej swoich kwalifikacji (57,25), deklarują ewentualny wyjazd do pracy za granicę (56,9%), zmieniają zawód (46,6%), założą własną firmę (38,6%); jedynie 2,9% ankietowanych w przypadku problemów ze znalezieniem pracy nie widzi dla siebie żadnych możliwości;
- diagnozując przyszłe plany osób kończących szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej okazało się, iż 34,9% zmierza uczyć się dalej (bez jednoczesnego podjęcia pracy), 25,4% zamierza pracować i uczyć się jednocześnie a 16,5% - podjąć pracę w kraju (bez kontynuacji nauki), 5,8% zamierza podjąć pracę poza granicami kraju, natomiast jedynie 1,9% w pierwszej kolejności rozważyć będzie rejestrację w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotni;
- młodzież, która tuż po ukończeniu nauki zamierza podjąć pracę wskazuje przede wszystkim na: fryzjera (N=47), kucharza (N=30), sprzedawcę, handlowca (N=29) i budowlańca (N=23);
- w opiniach ankietowanych uczniów w Rudzie Śląskiej pracę najłatwiej można otrzymać w zawodach budowlanych (N=290), jako sprzedawcy, kasjerzy (N=197), informatycy, programiści, graficy komputerowi (N=166), do zawodów tych uczniowie zaliczyli również fryzjera (N=112) i górnika (N=109);
- grupa badanych, która zamierza podjąć dalszą naukę chce się kształcić przede wszystkim jako: nauczyciele, pedagodzy (N=32), lekarze (N=28), ekonomiści (N=23), nauczyciele j. obcych (N=16), prawnicy (N=13) i architekci (N=11);

- uczniowie, którzy chcą podjąć dalszą naukę wskazywali przede wszystkim na Katowice (N=170), Gliwice (N=37), Rudę Śląską (N=28), Kraków (N=18) i Zabrze (N=12);
- uczniowie, którzy po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej rozważają w pierwszej kolejności możliwość podjęcia pracy poza granicami kraju wskazywali w głównej mierze na trzy kraje: Wielką Brytanię, Niemcy i Holandię; osoby te chcą podjąć pracę poza granicami kraju przede wszystkim jako kelnerzy, fryzjerzy, informatycy oraz przedstawiciele zawodów budowlanych;
- w opiniach ankietowanych do zasadniczych czynników ułatwiających podjęcie pracy zdaniem uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne zaliczono: dobre wykształcenie (N=67,5%), znajomość j. obcych (N=59,5%), ambicję (N=47,7%) i znajomości (N=37,9%);
- 65,4% badanych uczniów zdecyduje się na podjęcie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzenie 1201-2000zł. netto;
- respondenci w większości (74,5%) zaakceptują możliwość uczestnictwa w stażu, co trzeci badany twierdził, że może wziąć udział w wolontariacie (31,2%);
- młodzież, która zaakceptuje możliwość udziału w wolontariacie przede wszystkim chciałaby pracować z dziećmi w świetlicy środowiskowej (25,2%) i organizacjach promujących sport (13,6%);
- 94,5% badanych uważa, że potrafi napisać życiorys i list motywacyjny;
- niemal 82% uczniów uważa, że potrafi dobrze zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej (natomiast jedynie 36,1% stwierdziło, że kiedykolwiek byli na rozmowie kwalifikacyjnej);
- 56,9% badanych twierdzi, iż posiada wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy;
- w zdecydowanej większości (95,2%) ankietowani zaakceptują codzienny dojazd do pracy (najczęściej wskazywano na przedział czasowy 21-40 minut), 41,4% zaakceptuje podjęcie pracy, gdy będzie wiązała się z tym konieczność przeprowadzki do innego miasta w kraju, natomiast 54,5% twierdzi, że może podjąć pracę w innym kraju;

- w opiniach uczniów najważniejszymi oczekiwaniami względem kandydatów do pracy dla pracodawców są takie czynniki, jak: doświadczenie zawodowe (77,9%), posiadane uprawnienia (75,8%), rodzaj ukończonej szkoły (70,5%) i sposób prezentacji swojej kandydatury (69%);
- w zdecydowanej większości (83,1%) młodzież uważa, iż gotowość do podnoszenia kwalifikacji zawodowych w dzisiejszych czasach jest niezbędna, natomiast 65,5% uważa, że zamierzają w najbliższym roku podnieść swoje kwalifikacje (przede wszystkim poprzez dalszą naukę i kursy);
- co piąty badany posiada prawo jazdy;
- 94,4% twierdzi, iż potrafi posługiwać się co najmniej jednym językiem obcym (najczęściej wskazywano na j. angielski – 82,4% i j. niemiecki – 34%), jednakże niewielki odsetek badanych twierdził, iż znajomość języka obcego jest na poziomie bardzo dobrym;
- 84,7% na co dzień korzysta z Internetu (przede wszystkim szukają informacji bieżących, pomocy naukowych i rozrywki)];
- 90% młodych osób twierdzi, że osobiście zna kogoś, kto w okresie ostatnich dwóch lat wyjechał do pracy za granicę;
- usługi odnowy biologicznej, krawieckie i związane z ochroną zdrowia oceniane są jako najsłabiej reprezentowane w dzielnicach ankietowanych uczniów.

Praktyka pokazała, że wyniki badań przeprowadzonych na początku roku 2007 (rok szkolny 2006/2007) wśród uczniów kończących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych w Rudzie Śląskiej były w bardzo dużym stopniu zbliżone do tych przeprowadzonych we wrześniu i październiku 2007r. (rok szkolny 2007/2008).

V. Spis tabel i wykresów

Numer tabeli	Tytuł tabeli	strona
Tabela 1	Szkoły do których uczęszczają ankietowani uczniowie	5
Tabela 2	Wiek ankietowanych	5
Tabela 3	Płeć ankietowanych	6
Tabela 4	Poziom wykształcenia ojców osób ankietowanych	6
Tabela 5	Poziom wykształcenia matek osób ankietowanych	7
Tabela 6	Wysokość miesięcznych dochodów netto na członka rodziny w gospodarstwach ankietowanych	7
Tabela 7	Podział ankietowanych ze względu na to, czy najbliżsi członkowie ich rodzin są osobami bezrobotnymi	8
Tabela 8	Członkowie najbliższej rodziny osób ankietowanych będący bezrobotnymi	8
Tabela 9	Akceptowane sposoby postępowania ankietowanych w przypadku braku pracy	12
Tabela 10	Zawody/ specjalności, w jakich chcą podjąć pracę w Polsce uczniowie szkół ponadgimnazjalnych tuż po ukończeniu szkoły	16
Tabela 11	Zawody/ specjalności, w których w opiniach uczniów najłatwiej podjąć pracę w Rudzie Śląskiej	17
Tabela 12	Zawody/ specjalności, w których dalszą naukę zamierzają podjąć uczniowie deklarujący jedynie dalsze kształcenie	19
Tabela 13	Miasta, w jakich zamierzają podjąć dalszą naukę uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej	20
Tabela 14	Kraje, w których uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne chcą podjąć pracę	21
Tabela 15	Zawody/ specjalności, w jakich chcą podjąć pracę za granicą uczniowie szkół ponadgimnazjalnych tuż po ukończeniu szkoły	21
Tabela 16	Wynagrodzenie netto, za jakie ankietowani zgodziliby się podjąć pierwszą pracę w pełnym wymiarze czasu	24
Tabela 17	Organizacje, w których zdaniem ankietowanych można podjąć pracę jako wolontariusz	26
Tabela 18	Podział respondentów ze względu na to, czy byliby w stanie codziennie dojeżdżać do pracy	30
Tabela 19	Akceptowany codzienny czas dojazdu do pracy	31
Tabela 20	Podział respondentów ze względu na to, czy byliby w stanie podjąć pracę, gdyby wiązało się to z przeprowadzką do innego miasta w kraju	31
Tabela 21	Podział respondentów ze względu na to, czy byliby w stanie podjąć pracę, gdyby wiązało się to z przeprowadzką do innego kraju	32
Tabela 22	Kraje, w których respondenci deklarują możliwość podjęcia pracy	32
Tabela 23	Oczekiwania pracodawców wobec kandydatów do pracy w opiniach uczniów	34
Tabela 24	Sposoby podnoszenia kwalifikacji zawodowych	38
Tabela 25	Powody braku chęci podnoszenia kwalifikacji zawodowych	38
Tabela 26	Deklarowana znajomość języków obcych	40
Tabela 27	Deklarowany poziom znajomości języków obcych	41
Tabela 28	Zakres informacji poszukiwanych przez respondentów w Internecie	42
Tabela 29	Członkowie najbliższej rodziny, którzy wyjechali do pracy za granicę w okresie ostatnich dwóch lat	44
Tabela 30	Poziom nasycenia usług w dzielnicy zamieszkałej przez	44

	respondentów	
Numer wykresu	Tytuł wykresu	strona
Wykres 1	Cechy ważne w życiu człowieka (w %)	10
Wykres 2	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy lepiej podjąć jakąkolwiek pracę niż być bezrobotnym?</i>	11
Wykres 3	Akceptacja określonych działań uczniów w przypadku braku pracy (w %)	13
Wykres 4	Przyszłe plany osób kończących szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej	16
Wykres 5	Czynniki ułatwiające podjęcie pracy – opinie uczniów (w %)	23
Wykres 6	Gotowość do odbycia stażu lub wolontariatu w celu nabycia doświadczenia zawodowego (w%)	25
Wykres 7	Rodzaje prac, jakie mogliby wykonywać respondenci w ramach wolontariatu (w%)	26
Wykres 8	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy potrafisz napisać życiorys i list motywacyjny?</i>	28
Wykres 9	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy potrafisz dobrze zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej?</i>	28
Wykres 10	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy byłeś na jakiegokolwiek rozmowie kwalifikacyjnej dotyczącej podjęcia pracy?</i>	29
Wykres 11	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy posiadasz wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?</i>	30
Wykres 12	Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy w celu podjęcia pracy zdecydują się na: codzienny dojazd do pracy, przeprowadzkę do innego miasta w kraju oraz wyjazd z Polski	33
Wykres 13	Ranking oczekiwań wobec kandydatów do pracy, które zdaniem uczniów są w oczach pracodawców są ważne i bardzo ważne	35
Wykres 14	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy gotowość do podnoszenia kwalifikacji jest w dzisiejszych czasach niezbędna?</i>	36
Wykres 15	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy zamierza Pani/ Pan w najbliższym czasie podnieść swoje kwalifikacje zawodowe?</i>	37
Wykres 16	Podział ankietowanych ze względu na posiadanie prawa jazdy	39
Wykres 17	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy potrafi Pan/ Pani posługiwać się co najmniej jednym językiem obcym?</i>	40
Wykres 18	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy na co dzień korzysta Pani/ Pan z Internetu?</i>	42
Wykres 19	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy zna Pani/ Pan kogoś, kto w okresie ostatnich dwóch lat wyjechał do pracy za granicę?</i>	43
Wykres 20	Usługi, których nasycenie ocenili ankietowani w swoich dzielnicach na poziomie niewystarczającym (w%)	45

VI. Aneks – kwestionariusz ankiety użyty w badaniach

Szanowni Państwo,

*Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej przeprowadza badania ankietowe, których celem jest **zdiagnozowanie procesów zachodzącym na lokalnym rynku pracy**. Niezwykle istotną rolę na rynku pracy pełnią osoby młode, kończące szkoły ponadgimnazjalne i wchodzące na rynek pracy. Dlatego też prosimy Państwa o odpowiedź na wszystkie pytania zawarte w niniejszym kwestionariuszu ankiety.*

Państwa odpowiedzi są szczególnie ważne dla zespołu badawczego – prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie pytania.

Badaniami objęto wszystkich uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w Rudzie Śląskiej.

Pragniemy jednocześnie zapewnić Państwa o anonimowości prowadzonych badań – ich wyniki pozwolą na tworzenie kompleksowego i długofalowego programu ograniczania w mieście problemu bezrobocia.

Jednocześnie informujemy Państwa, że badania zostały objęte patronatem Prezydenta Rudy Śląskiej.

Z góry dziękujemy za życzliwą współpracę i poświęcony nam czas.

**Dyrekcja i pracownicy
Powiatowego Urzędu Pracy
w Rudzie Śląskiej**

Projekt badawczy „**Diagnoza kierunków rozwoju rynku pracy w Rudzie Śląskiej**” finansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej w okresie od 01.01.2007 r. do 31.03.2008 r. w ramach: Priorytetu I „Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej” Działanie 1.1 „Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy” Schemat b) „Rozwój oferty usług instytucji rynku pracy”

Ruda Śląska, styczeń 2007r.

Pyt. 1	Co zdaniem Pani/ Pana jest szczególnie ważne w życiu człowieka? <i>(z poniższej listy prosimy wybrać maksymalnie trzy odpowiedzi)</i> <ul style="list-style-type: none"> a. dobre relacje z innymi ludźmi, b. interesująca i dająca satysfakcję praca, c. dobrobyt materialny, d. zadowolenie z życia rodzinnego, e. zdrowie, f. dobre wykształcenie, g. postępowanie zgodne z Dekalogiem, h. cwaniactwo i spryt, i. posiadanie stałej pracy, j. możliwość rozwoju zawodowego, k. rozwijanie własnych zainteresowań, l. inne (jakie?)..... 																																																													
Pyt. 2	Czy zgadza się Pani/ Pan ze stwierdzeniem, że lepiej podjąć jakąkolwiek pracę niż być bezrobotnym? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i> <ul style="list-style-type: none"> a. zdecydowanie tak b. raczej tak c. raczej nie d. zdecydowanie nie e. trudno powiedzieć 																																																													
Pyt. 3	Za pośrednictwem tego pytania chcielibyśmy sprawdzić zachowanie Pani/ Pana w przypadku braku pracy. <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;"></th> <th style="width: 60%; text-align: center;">Gdyby Pan/i miał/a problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pan/i zrobił/a? Czy zgadza się Pani/ Pan z poniższymi stwierdzeniami? <i>(prosimy w każdej rubryce w odpowiednim miejscu wstawić znak „x”)</i></th> <th style="width: 10%; text-align: center;">zdecydowanie tak</th> <th style="width: 10%; text-align: center;">raczej tak</th> <th style="width: 10%; text-align: center;">raczej nie</th> <th style="width: 10%; text-align: center;">zdecydowanie nie</th> <th style="width: 10%; text-align: center;">trudno powiedzieć</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">3/1</td> <td>zmieniłabym/ zmieniłbym zawód</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3/2</td> <td>założyłabym/ założyłbym własną firmę</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3/3</td> <td>wzięłabym/ wziąłbym taką pracę jaka jest – nawet poniżej moich kwalifikacji</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3/4</td> <td>starabym się/ starałbym się podjąć pracę w innej miejscowości</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3/5</td> <td>starabym się/ starałbym się wyjechać do pracy za granicę</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3/6</td> <td>zarejestrowałabym się/ zarejestrowałbym się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3/7</td> <td>nie wiem co bym zrobił/a/ zrobił, ponieważ nie widzę dla siebie żadnych możliwości</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>							Gdyby Pan/i miał/a problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pan/i zrobił/a? Czy zgadza się Pani/ Pan z poniższymi stwierdzeniami? <i>(prosimy w każdej rubryce w odpowiednim miejscu wstawić znak „x”)</i>	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć	3/1	zmieniłabym/ zmieniłbym zawód						3/2	założyłabym/ założyłbym własną firmę						3/3	wzięłabym/ wziąłbym taką pracę jaka jest – nawet poniżej moich kwalifikacji						3/4	starabym się/ starałbym się podjąć pracę w innej miejscowości						3/5	starabym się/ starałbym się wyjechać do pracy za granicę						3/6	zarejestrowałabym się/ zarejestrowałbym się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna						3/7	nie wiem co bym zrobił/a/ zrobił, ponieważ nie widzę dla siebie żadnych możliwości					
	Gdyby Pan/i miał/a problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pan/i zrobił/a? Czy zgadza się Pani/ Pan z poniższymi stwierdzeniami? <i>(prosimy w każdej rubryce w odpowiednim miejscu wstawić znak „x”)</i>	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć																																																								
3/1	zmieniłabym/ zmieniłbym zawód																																																													
3/2	założyłabym/ założyłbym własną firmę																																																													
3/3	wzięłabym/ wziąłbym taką pracę jaka jest – nawet poniżej moich kwalifikacji																																																													
3/4	starabym się/ starałbym się podjąć pracę w innej miejscowości																																																													
3/5	starabym się/ starałbym się wyjechać do pracy za granicę																																																													
3/6	zarejestrowałabym się/ zarejestrowałbym się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna																																																													
3/7	nie wiem co bym zrobił/a/ zrobił, ponieważ nie widzę dla siebie żadnych możliwości																																																													
Pyt. 4	Niedługo kończy Pani/ Pan szkołę ponadgimnazjalną. Chcielibyśmy dowiedzieć się, jakie ma Pani/ Pan plany na przyszłość? <i>(prosimy wskazać właściwe odpowiedzi)</i> <ul style="list-style-type: none"> a. zamierzam podjąć pracę w Polsce a1. (w jakim zawodzie?)..... 																																																													

	<p>b. zamierzam podjąć pracę za granicą b1. (w jakim zawodzie?)..... b2. (w jakim kraju?).....</p> <p>c. zamierzam uczyć się dalej c1. (w jakim zawodzie?)..... c2. (w jakim mieście?).....</p> <p>d. zamierzam pracować i uczyć się jednocześnie d1. (w jakim zawodzie pracować?)..... d2. (w jakim zawodzie kształcić się?)..... d3. (w jakim mieście kształcić się?).....</p> <p>e. zamierzam zarejestrować się jako osoba bezrobotna</p> <p>f. jeszcze nie wiem</p> <p>g. inne plany (jakie?).....</p>																					
Pyt. 5	<p>Co Pani/ Pana zdaniem pomaga znaleźć pracę młodej osobie? <i>(prosimy zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)</i></p> <p>a. ambicja b. dobre wykształcenie c. znajomość języków obcych d. znajomości e. dobry wygląd f. znajomość obsługi komputera oraz korzystania z Internetu g. szczęśliwy przypadek h. brak doświadczenia zawodowego i. prawo jazdy j. gotowość do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych k. wysoka średnia uzyskiwanych ocen l. inne (jakie?).....</p>																					
Pyt. 6	<p>Za jakie wynagrodzenie („na rękę”) zgodził(a)by się Pani/ Pan podjąć pierwszą pracę? <i>(prosimy o podanie konkretnej kwoty)</i></p>																					
Pyt. 7	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Czy aby nabyć doświadczenia zawodowego zgodził(a)by się Pani/ Pan na: (prosimy w każdej rubryce w odpowiednim miejscu wstawić znak „x”)</th> <th>zdecydowanie tak</th> <th>raczej tak</th> <th>raczej nie</th> <th>zdecydowanie nie</th> <th>trudno powiedzieć</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7/1</td> <td>staż (praca od 3 do 12 miesięcy za tzw. stypendium stażowe w wysokości ok. 470zł „na rękę”)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>7/2</td> <td>wolontariat (praca za darmo na rzecz innych, potrzebujących osób)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Czy aby nabyć doświadczenia zawodowego zgodził(a)by się Pani/ Pan na: (prosimy w każdej rubryce w odpowiednim miejscu wstawić znak „x”)	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć	7/1	staż (praca od 3 do 12 miesięcy za tzw. stypendium stażowe w wysokości ok. 470zł „na rękę”)						7/2	wolontariat (praca za darmo na rzecz innych, potrzebujących osób)					
	Czy aby nabyć doświadczenia zawodowego zgodził(a)by się Pani/ Pan na: (prosimy w każdej rubryce w odpowiednim miejscu wstawić znak „x”)	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć																
7/1	staż (praca od 3 do 12 miesięcy za tzw. stypendium stażowe w wysokości ok. 470zł „na rękę”)																					
7/2	wolontariat (praca za darmo na rzecz innych, potrzebujących osób)																					

Pyt. 8	<p>Czy potrafi Pani/ Pan napisać życiorys i list motywacyjny? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. zdecydowanie tak b. raczej tak c. raczej nie d. zdecydowanie nie e. trudno powiedzieć
Pyt. 9	<p>Czy potrafił(a)by Pani/ Pan dobrze zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej u pracodawcy? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. zdecydowanie tak b. raczej tak c. raczej nie d. zdecydowanie nie e. trudno powiedzieć
Pyt. 10	<p>Czy była Pani/ był Pan na jakiegokolwiek rozmowie kwalifikacyjnej dotyczącej podjęcia pracy? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. tak, b. nie
Pyt. 11	<p>Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. zdecydowanie tak b. raczej tak c. raczej nie d. zdecydowanie nie e. trudno powiedzieć
Pyt. 12	<p>Czy był(a)by Pani/ Pan w stanie podjąć pracę, gdyby wiązała się z tym konieczność codziennego dojazdu do pracy? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. tak (ile czasu mogłaby Pani/ mógłby Pan codziennie poświęcić na dojazd w jedną stronę do pracy?) <ul style="list-style-type: none"> a1. do 20 minut a2. 21-40 minut a3. 41-60 minut a4. powyżej 60 minut b. nie (dlaczego?)..... .... c. trudno powiedzieć
Pyt. 13	<p>Czy był(a)by Pani/ Pan w stanie podjąć pracę w innej miejscowości w kraju, gdyby wiązała się z tym konieczność przeprowadzki do innego miasta? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. tak b. nie c. trudno powiedzieć
Pyt. 14	<p>Czy byłby Pan/i w stanie podjąć pracę poza granicami kraju? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. tak (w jakim kraju?)..... b. nie c. trudno powiedzieć

Pyt. 15	<p>Czego według Pana/i oczekuje pracodawca? Prosimy ocenić poniższe oczekiwania pracodawców wobec kandydatów do pracy (postaw „x” w odpowiednich miejscach).</p> <p>1 oznacza - „w ogóle nie ważne”, 2 – „nie ważne”, 3 – „takie sobie, ani nie ważne, ani ważne”, 4 – „ważne”, a 5 – „bardzo ważne”</p>																																																																																																									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th></th> <th>1</th> <th>2</th> <th>3</th> <th>4</th> <th>5</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>15/1</td> <td>kwalfikacje zawodowe</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/2</td> <td>dyspozycyjność</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/3</td> <td>poziom wykształcenia</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/4</td> <td>znajomości</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/5</td> <td>wiek kandydata na pracownika</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/6</td> <td>staż pracy</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/7</td> <td>sposób prezentacji swojej kandydatury</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/8</td> <td>rodzaj ukończonej szkoły</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/9</td> <td>wygląd zewnętrzny</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/10</td> <td>sytuacja rodzinna</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/11</td> <td>posiadane doświadczenie zawodowe</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/12</td> <td>długość okresu pozostawania bez pracy</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/13</td> <td>posiadane uprawnienia</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>15/14</td> <td>inne czynniki, jakie .....</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			1	2	3	4	5	15/1	kwalfikacje zawodowe						15/2	dyspozycyjność						15/3	poziom wykształcenia						15/4	znajomości						15/5	wiek kandydata na pracownika						15/6	staż pracy						15/7	sposób prezentacji swojej kandydatury						15/8	rodzaj ukończonej szkoły						15/9	wygląd zewnętrzny						15/10	sytuacja rodzinna						15/11	posiadane doświadczenie zawodowe						15/12	długość okresu pozostawania bez pracy						15/13	posiadane uprawnienia						15/14	inne czynniki, jakie					
		1	2	3	4	5																																																																																																				
15/1	kwalfikacje zawodowe																																																																																																									
15/2	dyspozycyjność																																																																																																									
15/3	poziom wykształcenia																																																																																																									
15/4	znajomości																																																																																																									
15/5	wiek kandydata na pracownika																																																																																																									
15/6	staż pracy																																																																																																									
15/7	sposób prezentacji swojej kandydatury																																																																																																									
15/8	rodzaj ukończonej szkoły																																																																																																									
15/9	wygląd zewnętrzny																																																																																																									
15/10	sytuacja rodzinna																																																																																																									
15/11	posiadane doświadczenie zawodowe																																																																																																									
15/12	długość okresu pozostawania bez pracy																																																																																																									
15/13	posiadane uprawnienia																																																																																																									
15/14	inne czynniki, jakie																																																																																																									
Pyt. 16	<p>Jak Pani/ Pan myśli – przedstawiciele jakich zawodów/ specjalności mają obecnie największe szanse, aby znaleźć pracę w Rudzie Śląskiej? <i>(prosimy o wskazanie tych zawodów)</i></p> <p>1..... 2..... 3.....</p>																																																																																																									
Pyt. 17	<p>Czy gotowość do podnoszenia kwalifikacji zawodowych jest według Pana/i w dzisiejszych czasach niezbędna? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <p>a. tak b. nie c. trudno powiedzieć</p>																																																																																																									
Pyt. 18	<p>Czy zamierza Pan/i w najbliższym roku podnieść swoje kwalifikacje? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <p>a. tak b. nie c. trudno powiedzieć</p>																																																																																																									
Pyt. 19	<p><i>(to pytanie dotyczy tylko tych osób, które w pytaniu 18 wybrały odpowiedź „a”)</i></p> <p>W jaki sposób zamierza Pani/ Pan w najbliższym roku podnieść swoje kwalifikacje zawodowe? (kursy/szkolenia/dodatkowe wykształcenie) <i>(prosimy to opisać)</i></p> <p>..... ....</p>																																																																																																									

Pyt. 20	<p><i>(to pytanie dotyczy tylko tych osób, które w pytaniu 18 wybrały odpowiedź „b”)</i></p> <p>Dlaczego nie zamierza Pani/ Pan w najbliższym roku podnieść swoich kwalifikacji zawodowych?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
Pyt. 21	<p>Czy posiada Pan/i prawo jazdy? <i>(prosimy wybrać jedną odpowiedź)</i></p> <p>a. tak (jakiej kategorii?).....</p> <p>b. nie</p>
Pyt. 22	<p>Czy potrafi się Pan/i posługiwać przynajmniej jednym językiem obcym? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <p>a. tak</p> <p>a1. język (jaki?).....</p> <p>a2. stopień znajomości</p> <p>aa1. bardzo dobry,</p> <p>aa2. dobry,</p> <p>aa3. dostateczny</p> <p>b1. język (jaki?).....</p> <p>B2. stopień znajomości</p> <p>bb1. bardzo dobry,</p> <p>bb2. dobry,</p> <p>bb3. dostateczny</p> <p>b. nie</p>
Pyt. 23	<p>Czy korzysta Pan/i na co dzień z Internetu? <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <p>a. tak</p> <p>a1. czego najczęściej poszukuje Pani/ Pan za pośrednictwem Internetu?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>b. nie</p>
Pyt. 24	<p>Czy zna Pani/ Pan kogoś, kto w ostatnich dwóch latach wyjechał do pracy za granicę <i>(prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź)</i></p> <p>a. tak</p> <p>b. nie</p>
Pyt. 25	<p>Czy ktoś z najbliższej Pani/ Pana rodziny (ojciec, mama, brat, siostra) w okresie ostatnich dwóch lat wyjechał do pracy za granicę?</p> <p>a. tak (kto?).....</p> <p>b. nie</p>

Na koniec prosimy Państwa o podanie kilku informacji o sobie, które zostaną wykorzystane **jedynie** w celu statystycznego opracowania zebranych materiałów badawczych.

Przypominamy raz jeszcze, że badania są anonimowe – prosimy nie podpisywać ankiet.

METRYCZKA

- M1.** wiek (w latach).....
- M2.** płeć:
M2a. kobieta
M2b. mężczyzna
- M3.** poziom wykształcenia Pani/ Pana ojca:
M3a. niepełne podstawowe/ niepełne gimnazjalne
M3b. podstawowe/ gimnazjalne
M3c. zasadnicze zawodowe
M3d. średnie ogólne
M3e. średnie techniczne
M3f. policealne
M3g. wyższe zawodowe
M3h. wyższe magisterskie
M3i. nie wiem
M3j. inne (jakie?).....
- M4.** poziom wykształcenia Pani/ Pana matki:
M4a. niepełne podstawowe/ niepełne gimnazjalne
M4b. podstawowe/ gimnazjalne
M4c. zasadnicze zawodowe
M4d. średnie ogólne
M4e. średnie techniczne
M4f. policealne
M4g. wyższe zawodowe
M4h. wyższe magisterskie
M4i. nie wiem
M4j. inne (jakie?).....
- M5.** wysokość miesięcznych dochodów w Pani/a gospodarstwie domowym na członka rodziny („na rękę”).....
- M6.** Czy ktoś z Pani/ Pana członków najbliższej rodziny jest osobą bezrobotną?
M6a. tak (kto? – prosimy podkreślić: ojciec, matka, brat/ siostra)
M6b. nie

Dziękujemy za współpracę i poświęcony czas.